

2010.

Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja
i sigurnost na radu

Analiza ozljeda na radu

-Privremeno izvješće

**PRAĆENJE UZROKA OZLJEDA NA RADU, ANALIZA OZLJEDA NA RADU PO
PRIVREDNIM GRANAMA, VRSTI OZLJEDE I MJESTU NASTANKA OZLJEDE,
PREDLAGANJE MJERA ZA SMANJENJE BROJA OZLJEDA**

I. ANALIZA OZLJEDA NA RADU SA SIGURNOSNOG ASPEKTA

Ovo je **privremeno izvješće o ozljedama na radu koje su se dogodile u Republici Hrvatskoj u protekloj godini.** Do 04. siječnja 2011. g. u Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu došlo je 13588 prijava ozljeda na radu koje je Zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu priznao kao ozljede na radu. Ti podaci su analizirani u ovom izvješću i iz njega se vide trendovi kretanja parametara koji su analizirani.

Izračun broja ozljeda na radu na 100 000 zaposlenih nije rađen jer ne bi pokazivao stvarno stanje na ovaj broj ozljeda na radu.

Očekujemo da će do travnja 2011. g. u HZZSR stići sve prijave ozljeda na radu za prošlu godinu i tada ćemo napraviti analizu na ukupan broj ozljeda na radu i postotak ozlijedenih na 100 000 zaposlenih.

I.1. Uvod

Ozljedom na radu prema članku 37. Zakona o mirovinskom osiguranju (pročišćeni tekst) (NN 130/10) smatra se svaka:

1) ozljeda osiguranika izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem, te ozljeda uzrokovana naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je takva ozljeda uzročno vezana uz obavljanje poslova na kojima radi, odnosno djelatnosti na osnovi koje ozlijedena osoba ima svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu,

2) bolest osiguranika koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nekog nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme rada, odnosno za vrijeme obavljanja djelatnosti ili u svezi s obavljanjem te djelatnosti na osnovi koje oboljela osoba ima svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu,

3) ozljeda nanesena na način predviđen u točki 1. ovoga članka koju osiguranik pretrpi na redovitom putu od stana do mjesta rada i obratno, te na putu poduzetom radi stupanja na posao koji mu je osiguran, odnosno na posao na osnovi kojega je osiguran,

4) ozljeda nanesena na način predviđen u točki 1. ovoga članka koju osiguranik pretrpi u svezi s korištenjem prava na zdravstvenu zaštitu prema propisima o zdravstvenom osiguranju i prava na profesionalnu rehabilitaciju prema odredbama ovoga Zakona,

5) ozljeda, odnosno bolest iz točke 1. i 2. ovoga članka koju pretrpi osigurana osoba iz članka 18. do 20. ovoga Zakona,

6) ozljeda nastala na način predviđen u točki 1. ovoga članka koju osoba pretrpi u svezi s prethodnim utvrđivanjem zdravstvene sposobnosti kada je to prema zakonu obvezno prigodom zasnivanja radnog odnosa.

I.2. Izvor podataka

Izvor podataka za analizu ozljeda na radu su prijave ozljeda na radu koje su ispunili poslodavci i dostavili Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu (HZZOZZR), radi ostvarivanja prava utvrđenih Zakonom o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu. Jedan primjerak prijave ozljede na radu HZZOZZR, nakon što je priznao ozljedu na radu, dostavlja Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu. Do 04. siječnja 2011. g. HZZOZZR je dostavio **13588** prijava ozljeda na radu koje je priznao kao ozljede na radu u protekloj godini.

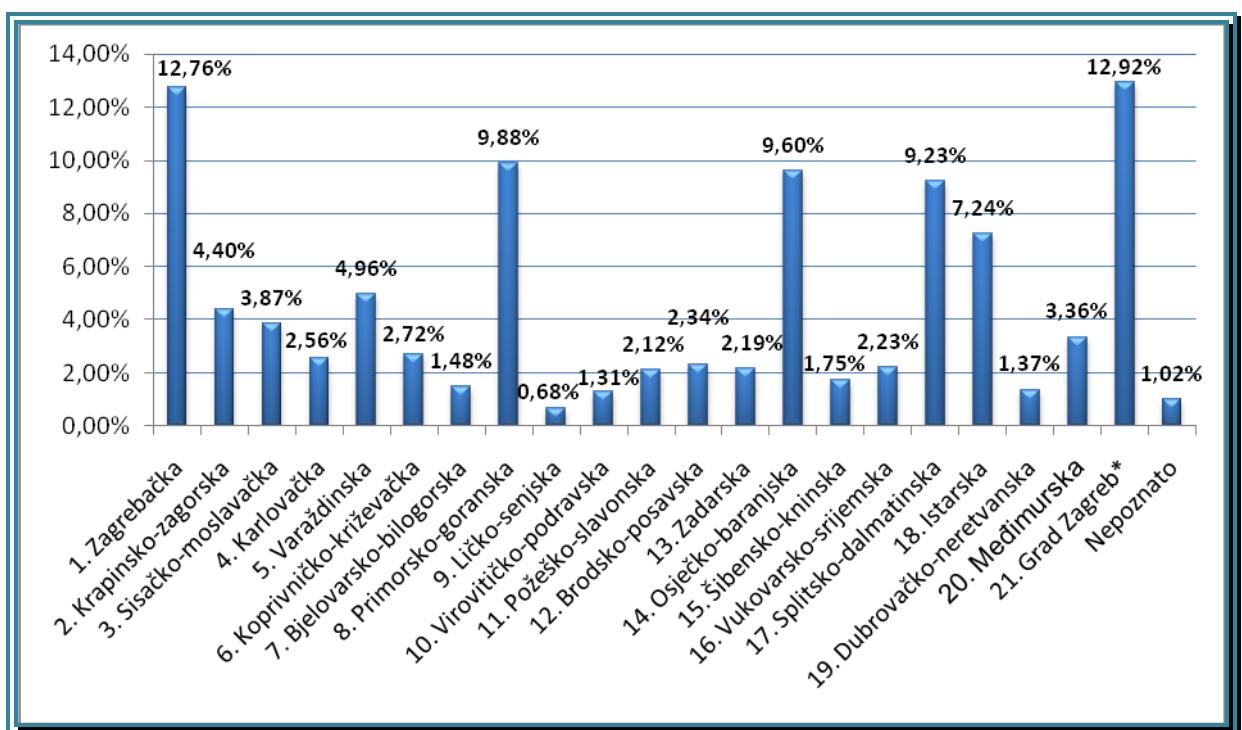
Prema Zakonu o zaštiti na radu i drugim propisima iz područja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu poslodavac može i mora utjecati na ozljede na radu koje su se dogodile na mjestu rada. Iz tog razloga analizirati će se pored ukupnog broja ozljeda na radu i ozljede na radu koje su se dogodile na mjestu rada.

Raspored ozljeda na radu po županijama naveden je u Tablici 1. iz koje se vidi broj ozljeda na mjestu rada, broj ozljeda na putu i ukupan broj ozljeda na radu po županijama. Najveći broj ozljeda na radu dogodio se u Gradu Zagrebu (12,92 %) i Zagrebačkoj županiji (12,76 %), zatim slijede Primorsko – goranska (9,88 %), Osječko – baranjska (9,60 %) i Splitsko – dalmatinska županija (9,23 %). Najmanji broj ozljeda na radu dogodio se u Ličko - senjskoj županiji (0,68 %). Na mjestu rada najveći broj ozljeda na radu dogodio u Zagrebačkoj županiji (11,43 %) a slijedi Grad Zagreb (10,54 %), Primorsko – goranska županija (10,38 %), Osječko – baranjska (9,86 %) i Splitsko – dalmatinska (9,53 %).

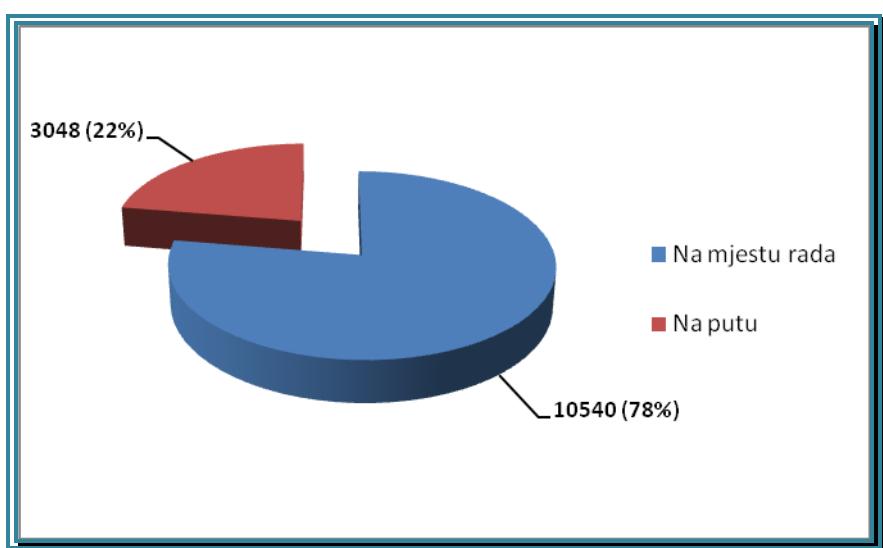
Tablica 1. Broj ozljede na radu po županijama

Županija	Broj ozljeda na radu					
	Na mjestu rada	Na mjestu rada %	Na putu	Na putu %	Ukupno	Ukupno %
1. Zagrebačka	1205	11,43%	529	17,36%	1734	12,76%
2. Krapinsko-zagorska	472	4,48%	126	4,13%	598	4,40%
3. Sisačko-moslavačka	422	4,00%	104	3,41%	526	3,87%
4. Karlovačka	264	2,50%	84	2,76%	348	2,56%
5. Varaždinska	544	5,16%	130	4,27%	674	4,96%
6. Koprivničko-križevačka	308	2,92%	61	2,00%	369	2,72%
7. Bjelovarsko-bilogorska	165	1,57%	36	1,18%	201	1,48%
8. Primorsko-goranska	1094	10,38%	249	8,17%	1343	9,88%
9. Ličko-senjska	85	0,81%	8	0,26%	93	0,68%
10. Virovitičko-podravska	156	1,48%	22	0,72%	178	1,31%
11. Požeško-slavonska	249	2,36%	39	1,28%	288	2,12%
12. Brodsko-posavska	262	2,49%	56	1,84%	318	2,34%
13. Zadarska	253	2,40%	45	1,48%	298	2,19%
14. Osječko-baranjska	1039	9,86%	265	8,69%	1304	9,60%
15. Šibensko-kninska	191	1,81%	47	1,54%	238	1,75%
16. Vukovarsko-srijemska	237	2,25%	66	2,17%	303	2,23%
17. Splitsko-dalmatinska	1004	9,53%	250	8,20%	1254	9,23%
18. Istarska	850	8,06%	134	4,40%	984	7,24%
19. Dubrovačko-neretvanska	157	1,49%	29	0,95%	186	1,37%
20. Međimurska	364	3,45%	92	3,02%	456	3,36%
21. Grad Zagreb*	1111	10,54%	645	21,16%	1756	12,92%
Nepoznato	108	1,02%	31	1,02%	139	1,02%
Ukupno	10540	100%	3048	100 %	13588	100%

Slika 1. Ukupan broj ozljeda na radu po županijama

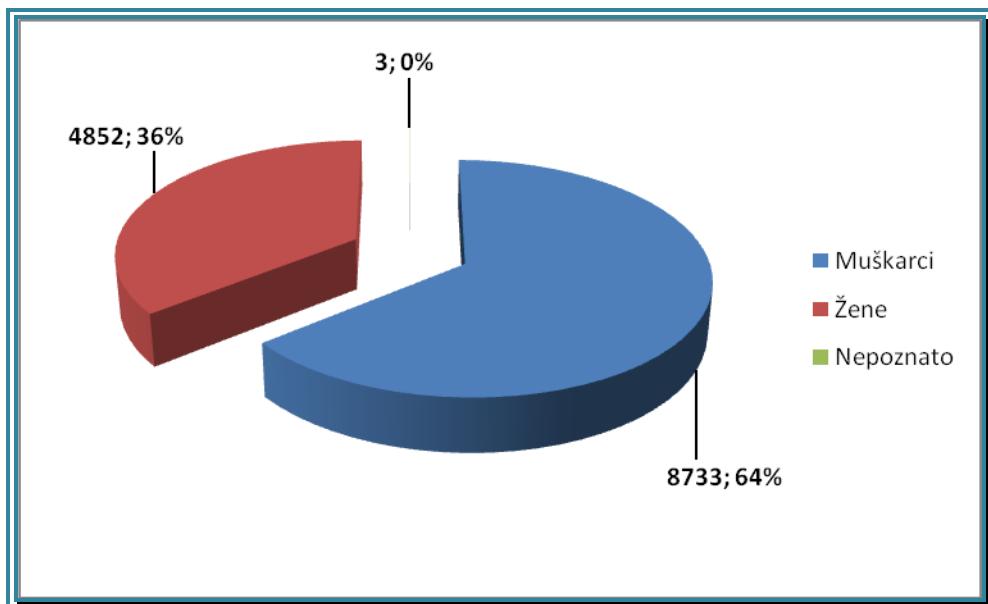
Od ukupnog broja ozljeda na radu na mjestu rada se dogodilo 10540 (78%) a na putu 3048 (22%) ozljeda na radu.

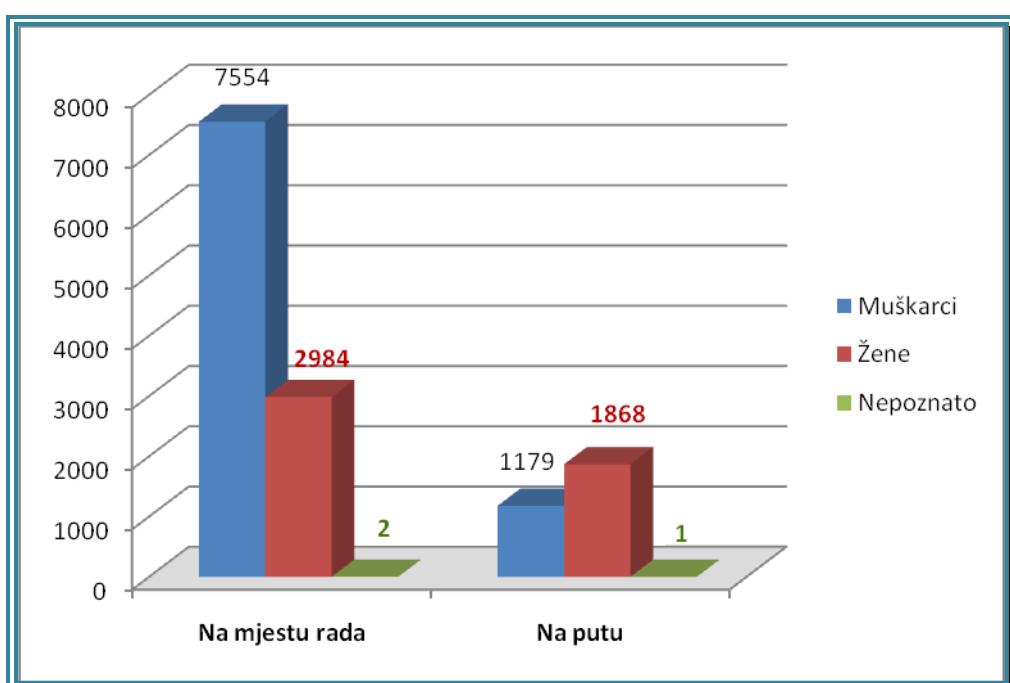
Slika 2. Broj ozljeda na mjestu rada i na putu

I.3. Karakteristike ozljeđenih radnika

Od ukupnog broja ozljeđenih radnika 8733 (ili 64,27%) su muškarci a 4852 (ili 35,71%) žene. Za 3 osobe u prijavi nije naveden spol. Od ukupno ozljeđenih muškaraca na mjestu rada je ozljeđeno 7554 ili 86,5% a na putu 1179 ili 13,5%. Broj ozljeđenih žena na mjestu rada je 2984 ili 61,5% a na putu 1868 ili 38,5%. Žene se češće ozljeđuju na putu u odnosu na muškarce.

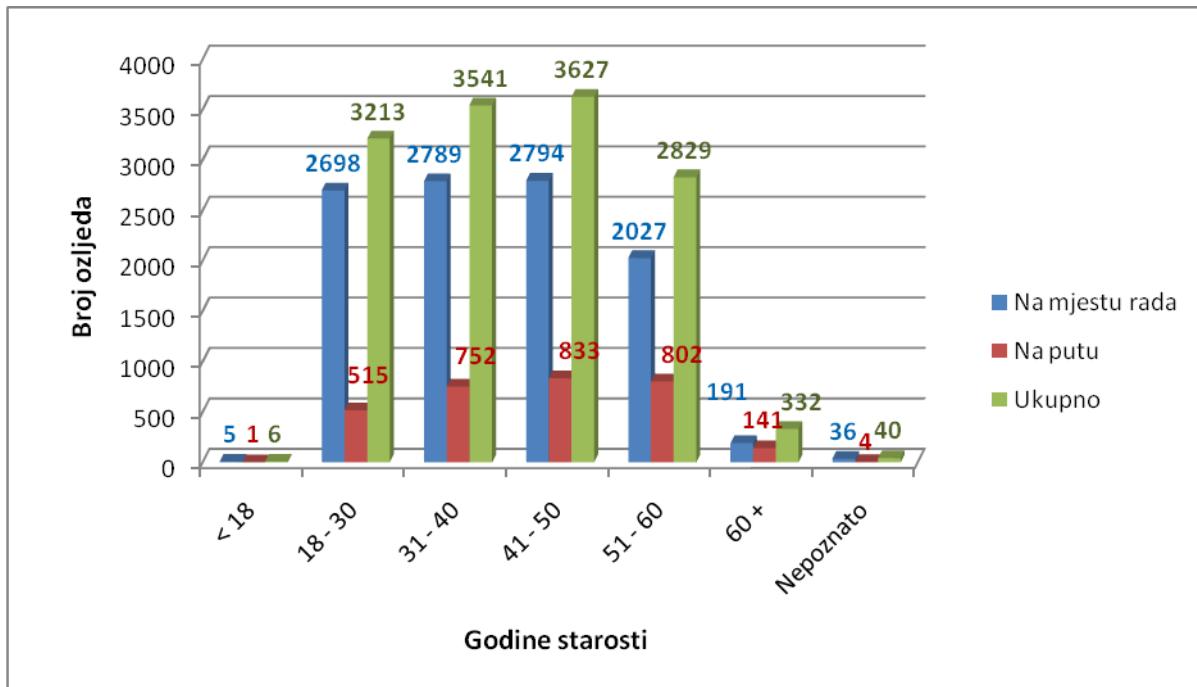

Slika 3. Broj ozljeda na radu prema spolu

Slika 4. Ozljede na radu prema mjestu nastajanja i spolu radnika

Prosječna dob ozljeđenih radnika je 40,96 godina. Na slici 5. naveden je broj ozljeda na radu prema starosti radnika na mjestu rada, na putu i ukupan broj ozljeda na radu.

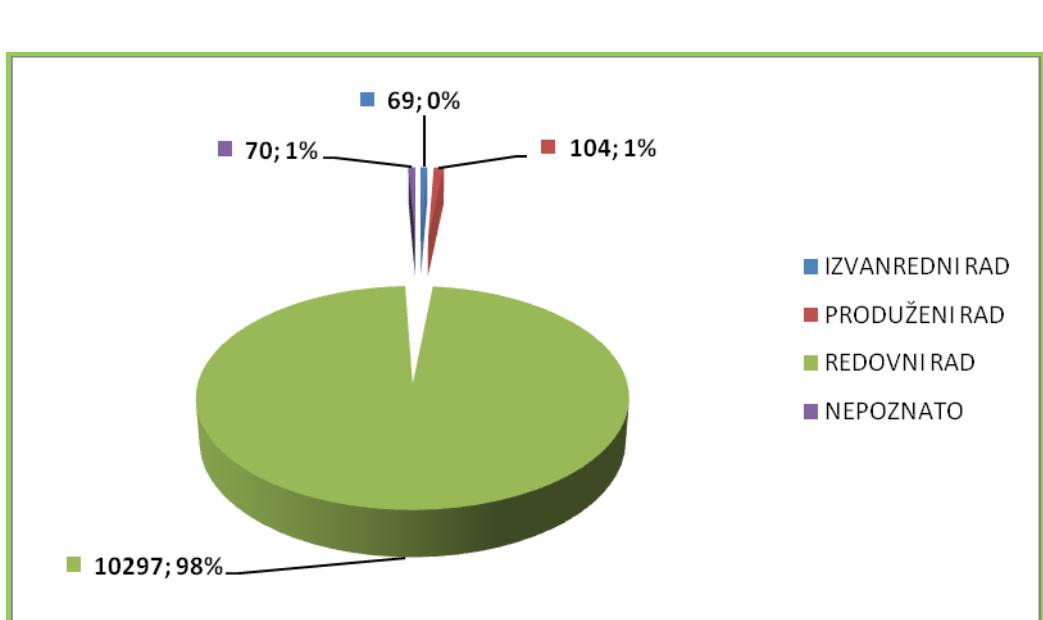
Slika 5. Grafički prikaz broja ozljeda na radu prema mjestu nastajanja i starosti radnika

Od ukupnog broja ozljeđenih radnika 11080 ili 81,54 % je imalo ugovor o radu na neodređeno vrijeme a 2362 radnika ili 17,38 % ugovor o radu na određeno vrijeme. Za 99 radnika ili 0,73 % podaci o ugovoru su nepoznati a 47 ozljeđenih osoba ili 0,34 % su osigurani po drugom osnovu (tablica 2.). Od ozljeda na mjestu rada 10297 ozljeda ili 98 % se dogodilo u redovnom radu (slika 6.)

Tablica 2. Ozljede na radu prema vrsti ugovora o radu

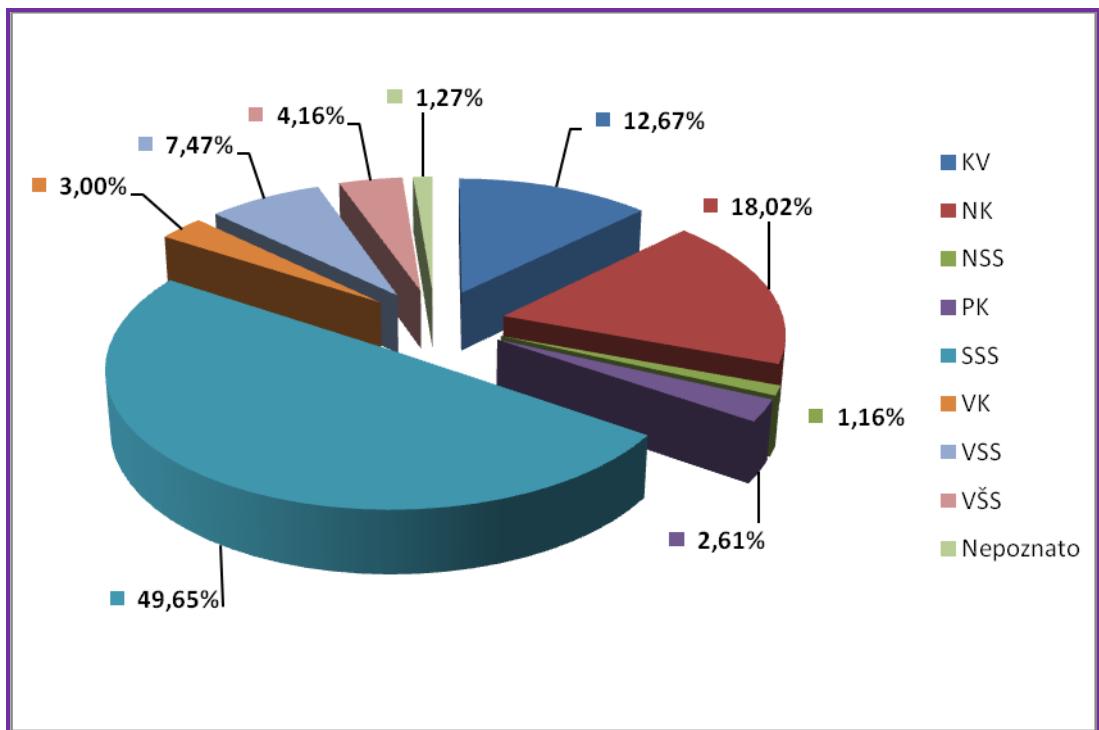
Vrsta ugovora o radu	Broj ozljeda na radu					
	Na mjestu rada	Na mjestu rada %	Na putu	Na putu %	Ukupno	Ukupno %
HONORARNI UGOVOR	25	0,24%	1	0,03%	26	0,19%
NEODREĐENO	8416	79,85%	2664	87,40%	11080	81,54%
ODREĐENO	2011	19,08%	351	11,52%	2362	17,38%
OSTALO	12	0,11%	6	0,20%	18	0,13%
ŠKOLOVANJE	3	0,03%	0	0,00%	3	0,02%
NEPOZNATO	73	0,69%	26	0,85%	99	0,73%
Ukupno	10540	100,00%	3048	100,00%	13588	100,00%

Slika 6. Grafički prikaz broja ozljeda na mjestu rada prema trajanju rada

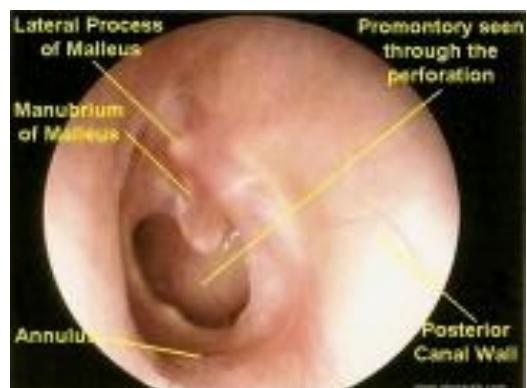

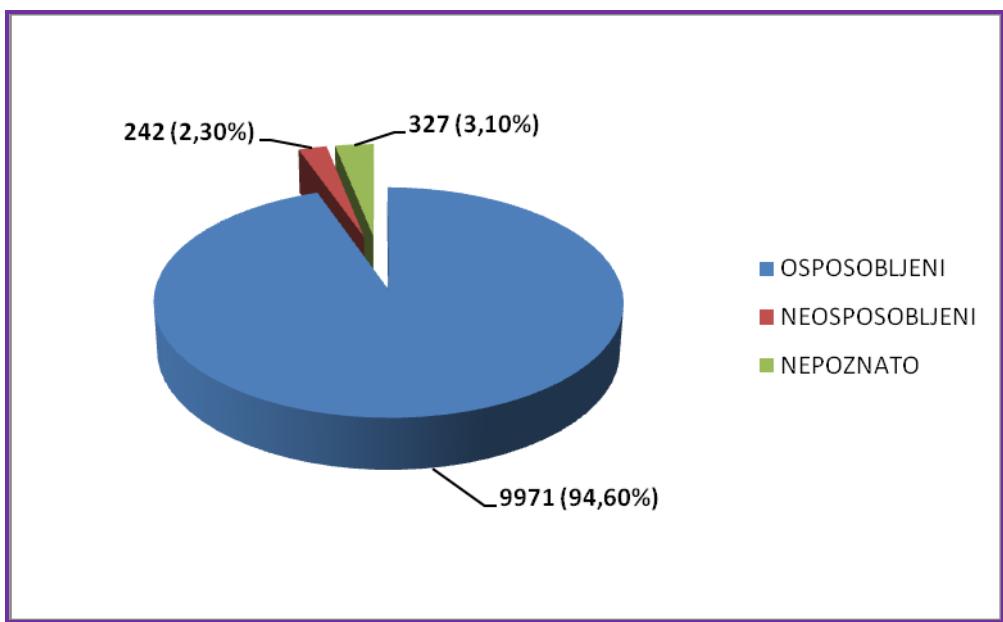
Prema stručnoj spremi najčešće se ozljeđuju radnici (slika 7.) srednje stručne spreme - SSS (49,65%), zatim slijede nekvalificirani - NK (18,02 %), kvalificirani - KV (12,67 %) i visoka stručna spremu VSS (7,47 %).

Slika 7. Postotak ozljeđenih radnika prema stručnoj spremi

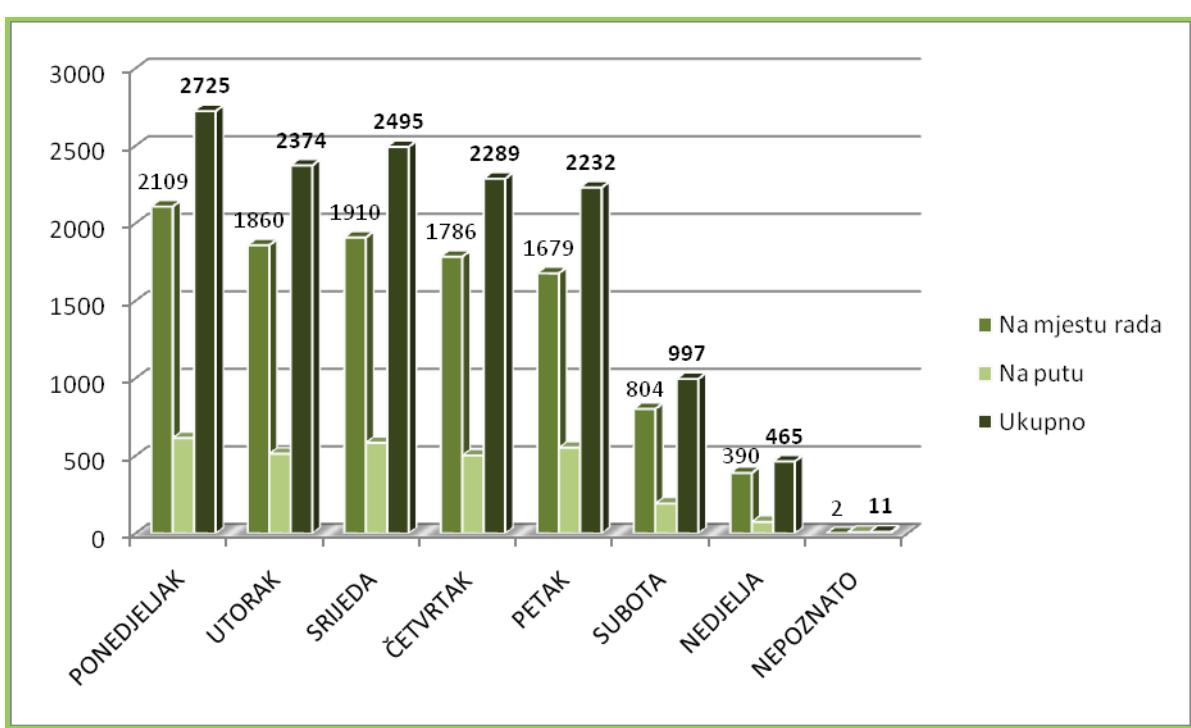
Prema Zakonu o zaštiti na radu radnici koji samostalno obavljaju poslove moraju biti osposobljeni za rad na siguran način. Većina radnika je bila osposobljena za rad na siguran način (94,6 %). Ostali radnici (5,4%) nisu osposobljeni za rad na siguran način ili nema podataka o tome, te se može pretpostaviti da nisu osposobljeni za rad na siguran način (slika 8).

Slika 8. Ospozobljenost radnika za rad na siguran način ozljeđenih na mjestu rada

Najveći broj ozljeda na radu dogodio se ponedjeljkom (slika 9).

Slika 9. Broj ozljeda na radu prema mjestu nastajanja i danima u tjednu

I.4. Gospodarska djelatnost

U tablici 3. naveden je broj ozljeda na radu na mjestu rada, na putu i ukupan broj ozljeda na radu u pojedinim gospodarskim djelatnostima prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti NKD-2007 (NN 58/07). Najveći broj ozljeda na radu dogodio se u prerađivačkoj industriji, slijedi trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla te građevinarstvo. U prerađivačkoj industriji se dogodio i najveći broj ozljeda na radu na mjestu rada a zatim slijedi građevinarstvo, trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla te djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

Tablica 3. Broj ozljeda na radu po djelatnosti poslodavca

Nacionalna klasifikacija djelatnosti (NKD 2007)		Na mjestu rada	Na putu	Ukupno	Ukupno %
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	459	18	477	3,51%
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	50	10	60	0,44%
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	3320	571	3891	28,64%
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJOM	157	48	205	1,51%
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJEL. SANACIJE OKOLIŠA	306	54	360	2,65%
F	GRAĐEVINARSTVO	1184	151	1335	9,82%
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	1116	325	1441	10,60%
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	761	166	927	6,82%
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	499	116	615	4,53%
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	91	73	164	1,21%
K	FINANSIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	94	142	236	1,74%
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	31	12	43	0,32%
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	170	113	283	2,08%
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	235	67	302	2,22%
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	655	338	993	7,31%
P	OBRAZOVANJE	378	290	668	4,92%
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	762	431	1193	8,78%
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	146	60	206	1,52%
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	114	62	176	1,30%
	NEPOZNATO	12	1	13	0,10%
Ukupno		10540	3048	13588	100%

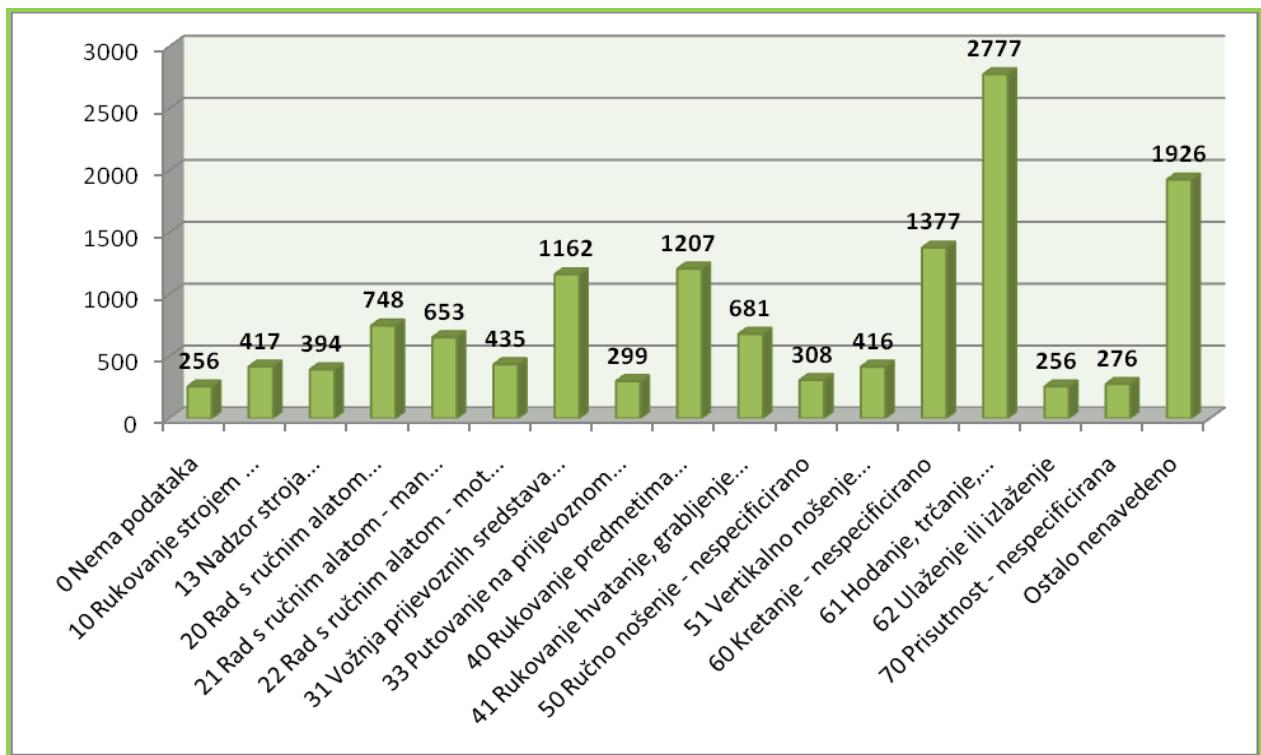
Prema radnoj aktivnosti (tablica 4.) najveći broj ozljeda na radu dogodio se pri hodanju, trčanju, uspinjanju, silaženju (61), zatim slijedi kretanje nespecificirano (60), rukovanje predmetima nespecificirano (40).

Tablica 4. Broj ozljeda na radu prema radnoj aktivnosti radnika u trenutku ozljede

Radna aktivnost	Na mjestu rada		Na putu		Ukupno	
	n	%	n	%	n	%
0 Nema podataka	201	1,91%	55	1,80%	256	1,88%
10 Rukovanje strojem - nespecificirano	413	3,92%	4	0,13%	417	3,07%
11 Pokretanje stroja, zaustavljanje stroja	40	0,38%	0	0,00%	40	0,29%
12 Punjenje stroja, pražnjenje stroja	70	0,66%	1	0,03%	71	0,52%
13 Nadzor stroja, upravljanje strojem	392	3,72%	2	0,07%	394	2,90%
19 Ostale vrste specifične tjelesne aktivnosti grupe 10 nespomenuto	79	0,75%	2	0,07%	81	0,60%
20 Rad s ručnim alatom - nespecificirano	741	7,03%	7	0,23%	748	5,50%
21 Rad s ručnim alatom - manualni	649	6,16%	4	0,13%	653	4,81%
22 Rad s ručnim alatom - motorizirani	431	4,09%	4	0,13%	435	3,20%
29 Ostale vrste specifične tjelesne aktivnosti grupe 20 nespomenuto	48	0,46%	1	0,03%	49	0,36%
30 Vožnja/boravak na prijevoznom sredstvu ili opremi kojom se rukuje - nespecificirano	70	0,66%	92	3,02%	162	1,19%
31 Vožnja prijevoznih sredstava ili opreme kojoj se rukuje - pomicne i motorizirane	326	3,09%	836	27,43%	1162	8,55%
32 Vožnja prijevoznih sredstava ili opreme kojoj se rukuje - pomicne i nemotorizirane	37	0,35%	117	3,84%	154	1,13%
33 Putovanje na prijevoznom sredstvu kao putnik	59	0,56%	240	7,87%	299	2,20%
39 Ostale vrste specifične tjelesne aktivnosti grupe 30 nespomenuto	26	0,25%	46	1,51%	72	0,53%
40 Rukovanje predmetima- nespec.	1182	11,21%	25	0,82%	1207	8,88%
41 Rukovanje hvatanje, grabljenje, držanje, smještanje - u horizont.	676	6,41%	5	0,16%	681	5,01%
42 Vezanje, otkidanje, otkapčanje, stiskanje/cijeđenje, zavrtanje, okret..	88	0,83%	2	0,07%	90	0,66%
43 Vezivanje, vješanje, podizanje, stavljanje u vertikalnoj ravnini	110	1,04%	1	0,03%	111	0,82%
44 Bacanje, ubacivanje	33	0,31%	0	0,00%	33	0,24%

45 Otvaranje, zatvaranje (kutija, paketa)	46	0,44%	5	0,16%	51	0,38%
46 Sipanje, usipavanje, ispiranje, prskanje (vodom ili sprejem), pražnjenje, vađenje	48	0,46%	0	0,00%	48	0,35%
47 Otvaranje (ladice), guranje (vrata ureda/skladišta/ormara)	67	0,64%	14	0,46%	81	0,60%
49 Ostale vrste specifične tjelesne aktivnosti grupe 40 nespomenuto	102	0,97%	4	0,13%	106	0,78%
50 Ručno nošenje - nespecificirano	305	2,89%	3	0,10%	308	2,27%
51 Vertikalno nošenje - dizanje, spuštanje objekta	404	3,83%	12	0,39%	416	3,06%
52 Horizontalno nošenje, vučenje, guranje, kotrljanje objekta	150	1,42%	4	0,13%	154	1,13%
53 Prijevoz tereta - ručno	79	0,75%	1	0,03%	80	0,59%
59 Ostale vrste specifične tjelesne aktivnosti grupe 50 nespomenuto	43	0,41%	2	0,07%	45	0,33%
60 Kretanje - nespecificirano	1074	10,19%	303	9,94%	1377	10,13%
61 Hodanje, trčanje, uspinjanje, silaženje, itd.	1651	15,66%	1126	36,94%	2777	20,44%
62 Ulaženje ili izlaženje	156	1,48%	100	3,28%	256	1,88%
63 Skakanje	41	0,39%	2	0,07%	43	0,32%
64 Puzanje, pentranje/uspinjanje	66	0,63%	2	0,07%	68	0,50%
65 Ustajanje, sjedanje	25	0,24%	2	0,07%	27	0,20%
66 Plivanje, ronjenje	2	0,02%	0	0,00%	2	0,01%
67 Pomicanje u mjestu	38	0,36%	1	0,03%	39	0,29%
69 Ostale vrste specifične tjelesne aktivnosti grupe 60 nespomenuto	92	0,87%	6	0,20%	98	0,72%
70 Prisutnost - nespecificirana	264	2,50%	12	0,39%	276	2,03%
99 Ostale vrste specifične tjelesne aktivnosti nespomenute u ovoj klas.	216	2,05%	5	0,16%	221	1,63%
Ukupno	10540	100%	3048	100%	13588	100%

Slika 10. Broj ozljeda na radu prema radnoj aktivnosti

I.5. Način nastajanja, priroda, izvor i uzrok ozljede na radu

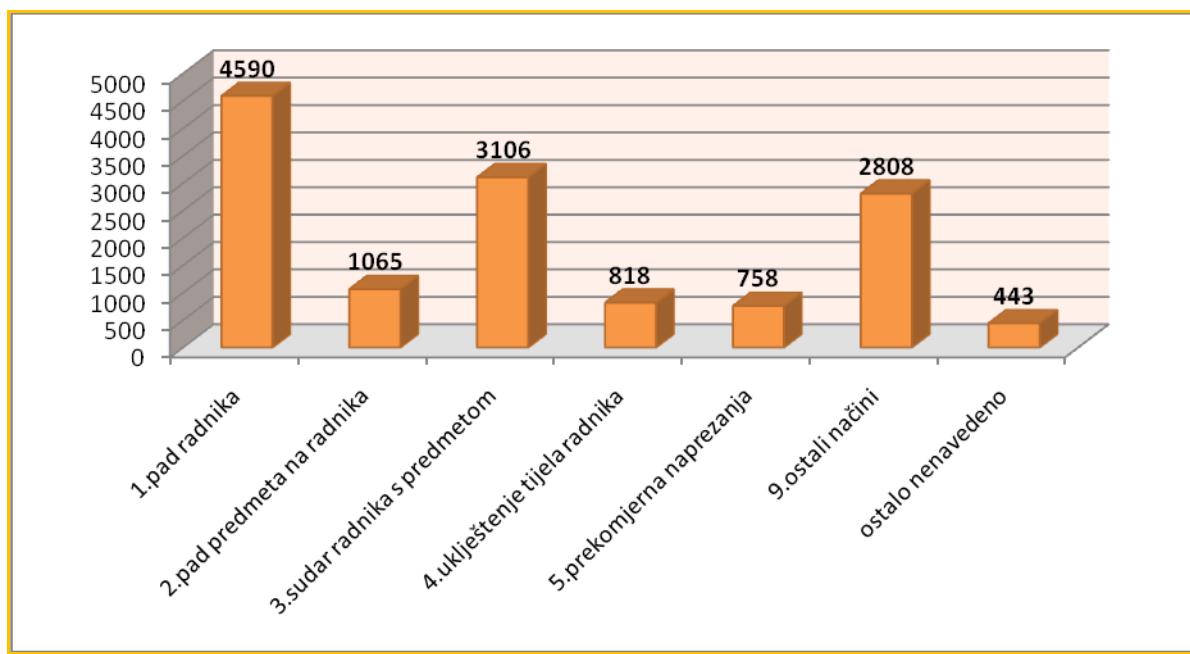
U obrascu prijave ozljede na radu koju popunjava poslodavac podaci o tome gdje je došlo do ozljede na koji način, kakva je priroda ozljede, što je izvor i uzrok ozljede na radu, popunjavaju se sukladno Pravilniku o evidencijama, ispravama, izvještajima i knjizi nadzora iz zaštite na radu (NN br. 52/84)*. Pravilnikom su propisane šifre i definicije tih šifara za gore navedeno.

I.5.1. Način nastajanja ozljede na radu

Analizirajući način nastajanja ozljeda na radu vidi se iz tablice 10. da je najčešći način nastajanja ozljede na radu pad radnika sa visine, u dubinu ili u istoj ravnini. Na taj način se ukupno ozlijedilo 4590 radnika ili 33,8 % a na mjestu rada 3232 radnika ili 30,7 %. Zatim slijedi sudar radnika sa predmetom, ukupno 3106 radnika ili 22,9 % a na mjestu rada 2655 radnika ili 25,2 % i ostali načini nastajanja ozljede na radu ukupno 2808 radnika ili 20,7 % , odnosno na mjestu rada 1766 radnika ili 16,8 %. Ovako veliki broj ostalih načina ozljede pokazuje da poslodavci koji popunjavaju prijavu ozljede na radu ne utvrđuju precizno način nastanka ozljede.

Tablica 5. Način nastanka ozljede na radu

Način nastanka ozljede na radu prema Pravilniku*	Broj ozljeda na radu prema mjestu nastajanja i ukupno					
	Na mjestu rada broj	Na mjestu rada %	Na putu broj	Na putu %	Ukupno broj	Ukupno %
1.pad radnika	3232	30,7%	1358	44,6%	4590	33,8%
2.pad predmeta na radnika	1042	9,9%	23	0,8%	1065	7,8%
3.sudar radnika s predmetom	2655	25,2%	451	14,8%	3106	22,9%
4.uklještenje tijela radnika	780	7,4%	38	1,2%	818	6,0%
5.prekomjerna naprezanja	684	6,5%	74	2,4%	758	5,6%
6.izloženost radnika	90	0,9%	5	0,2%	95	0,7%
7.dodir s predmetom pod naponom el. str.	36	0,3%	5	0,2%	41	0,3%
8.utjecaj štetnih materijala ili radijacije	119	1,1%	3	0,1%	122	0,9%
9.ostali načini	1766	16,8%	1042	34,2%	2808	20,7%
nepoznato	136	1,3%	49	1,6%	185	1,4%
Ukupno	10540	100%	3048	100%	13588	100%

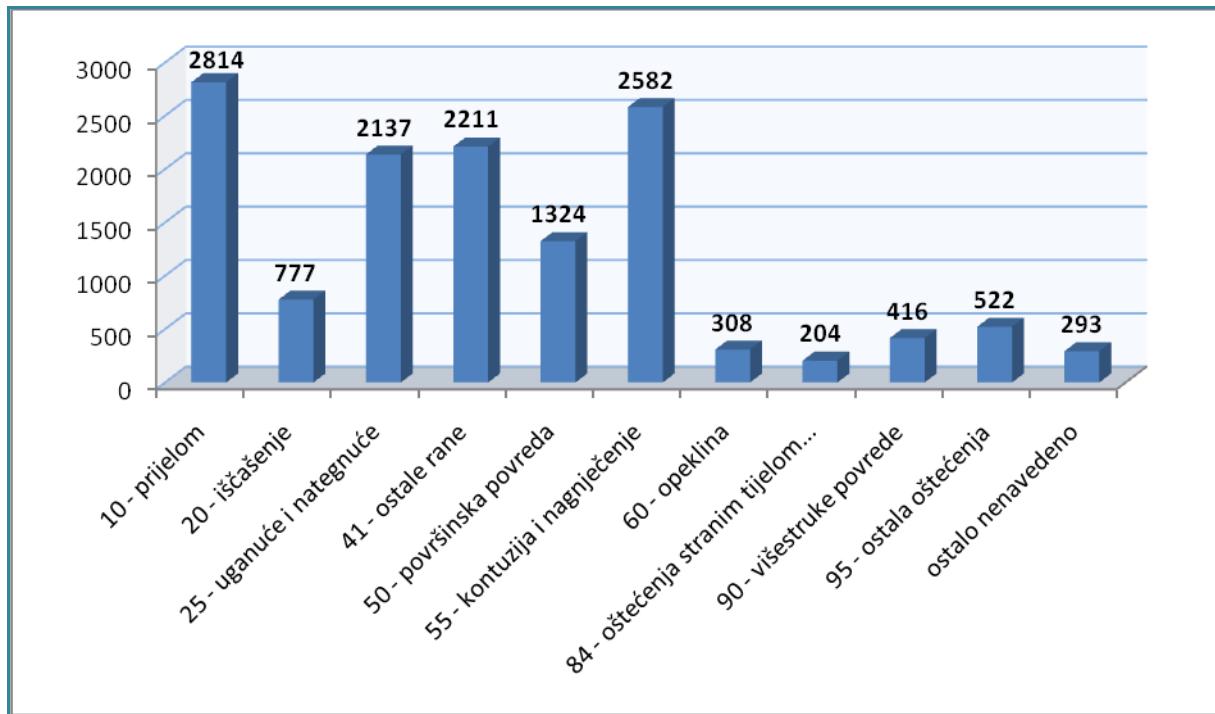
Slika 11. Ukupan broj ozljeda na radu prema načinu nastanka ozljede

I.5.2. Priroda ozljede na radu

U tablici 6. naveden je broj ozljeda na mjestu rada i ukupan broj ozljeda na radu prema prirodi ozljede. Kao posljedica ukupnog broja ozljeda na radu najčešće je utvrđen prijelom (20,71 %), zatim slijede kontuzije i nagnječenja (19,00 %), ostale rane (16,27 %) i uganuća i nategnuća (15,73 %). Najveći broj ozljeda na mjestu rada prema prirodi ozljede nešto je drugačiji: najviše je ostali rana (20,08 %), zatim slijede kontuzije i nagnječenja (19,28 %), prijelomi (19,09 %) i uganuća i nategnuća (12,01 %).

Tablica 6. Ozljede na radu prema prirodi ozljede

Priroda ozljede prema Pravilniku*	Na mjestu rada	Na mjestu rada%	Ukupno	Ukupno %
10 - prijelom	2012	19,09%	2814	20,71%
20 - iščašenje	539	5,11%	777	5,72%
25 - uganuće i nategnuće	1266	12,01%	2137	15,73%
30 - komocije i ostale unutarnje povrede	76	0,72%	103	0,76%
40 - amputacija ,enukleacija, uključivo i traumatska enukleacija oka	120	1,14%	124	0,91%
41 - ostale rane	2116	20,08%	2211	16,27%
50 - površinska povreda	1127	10,69%	1324	9,74%
55 - kontuzija i nagnječenje	2032	19,28%	2582	19,00%
60 - opeklina	300	2,85%	308	2,27%
70 - akutno trovanje i intoksikacija	12	0,11%	12	0,09%
80 - posljedice nevremena ili dr. vanjskih činilaca	3	0,03%	4	0,03%
81 - davljenje, gušenje i ugušenje	2	0,02%	2	0,01%
82 - smrt, udar ili opekomina zbog djelovanja električne energije	10	0,09%	13	0,10%
83 - štetne posljedice zračenje uslijed djelovanja radioaktivnih tvari	6	0,06%	6	0,04%
84 - oštećenja stranim tijelom ušlim kroz otvor	195	1,85%	204	1,50%
90 - višestruke povrede	227	2,15%	416	3,06%
95 - ostala oštećenja	478	4,54%	522	3,84%
99 - bez podataka	19	0,18%	29	0,21%
Ukupno	10540	100,00%	13588	100,00%

Slika 12. Broj ozljeda na radu prema prirodi ozljede

I.5.3. Izvor ozljede na radu

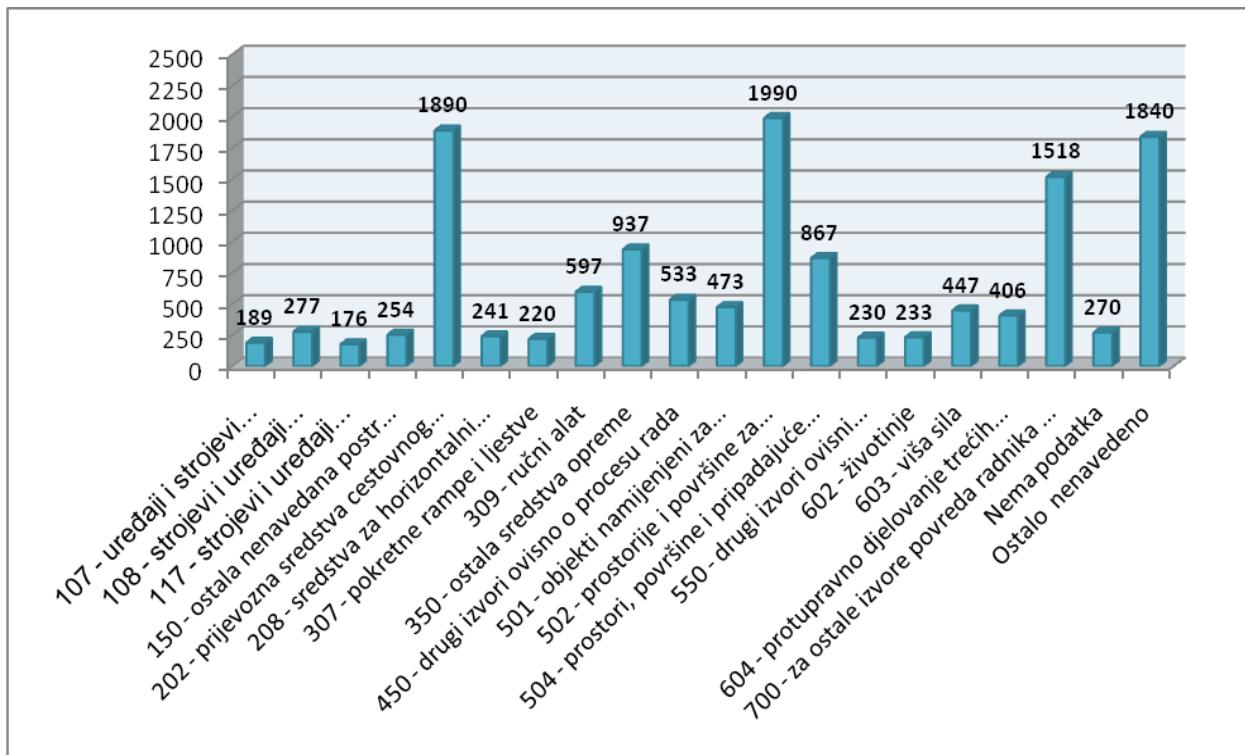
Najčešći izvor ozljede na radu (tablica 7) su prostorije i površine za kretanje osoba na radu (1990 ili 14,65 %), slijede prijevozna sredstva cestovnog prometa (1890 ili 13,91 %) i ostali izvori ozljede radnika na radu koji nisu obuhvaćeni navedenim odgovarajućim oznakama (1518 ili 11,17 %). Na mjestu rada najčešći izvor ozljede na radu su prostorije i površine za kretanje osoba na radu (1807 ili 17,14 %), zatim slijede ostala sredstva opreme (917 ili 8,70 %) i ostali izvori ozljede radnika na radu koji nisu obuhvaćeni navedenim odgovarajućim oznakama (856 ili 8,12 %). I ovdje je visok postotak ozljeda na radu za koje nije utvrđen izvor ozljede na radu.

Tablica 7. Ozljede na radu prema izvoru ozljede

Izvor ozljeda na radu prema Pravilniku*	Na mjestu rada	Na mjestu rada %	Ukupno	Ukupno%
101 - energetska postrojenja	46	0,44%	47	0,35%
102 - tehnološka postrojenja	124	1,18%	126	0,93%
103 - postrojenja za kemijsko-tehnološke procese	32	0,30%	32	0,24%
104 - postrojenja i instalacije za skladištenje i prijenos materijala i materija svih vrsta	35	0,33%	35	0,26%
105 - strojevi na vlastiti pogon	54	0,51%	58	0,43%

106 - prinosnici snage	8	0,08%	9	0,07%
107 - uređaji i strojevi za preradu te mehaničku i toplinsku obradu metala	188	1,78%	189	1,39%
108 - strojevi i uređaji za iskorištavanje šuma i obradu drva i sličnog materijala	270	2,56%	277	2,04%
109 - poljoprivredni strojevi i uređaji	50	0,47%	51	0,38%
110 - strojevi i uređaji za proizvodnju papira	28	0,27%	28	0,21%
111 - strojevi i uređaji za proizvodnju tekstila	47	0,45%	47	0,35%
112 - strojevi i uređaji za proizvodnju kože i krvna	7	0,07%	7	0,05%
113 - grafički strojevi i uređaji	19	0,18%	19	0,14%
114 - građevinski strojevi i uređaji	73	0,69%	74	0,54%
115 - strojevi i uređaji za izradu gume i gumenih proizvoda	10	0,09%	10	0,07%
117 - strojevi i uređaji za proizvodnju prehrambenih proizvoda i pića	175	1,66%	176	1,30%
118 - strojevi i uređaji za proizvodnju i preradu duhana	1	0,01%	1	0,01%
150 - ostala ne navedena postrojenja, strojevi i uređaji	242	2,30%	254	1,87%
201 - prijevozna sredstva željezničkog prometa	42	0,40%	59	0,43%
202 - prijevozna sredstva cestovnog prometa	594	5,64%	1890	13,91%
203 - prijevozna sredstva pomorskog prometa	36	0,34%	42	0,31%
204 - prijevozna sredstva riječnog i jezerskog prometa	2	0,02%	3	0,02%
205 - prijevozna sredstva zračnog prometa	8	0,08%	8	0,06%
206 - sredstva za vertikalni prijenos tereta	73	0,69%	76	0,56%
207 - dizala	10	0,09%	10	0,07%
208 - sredstva za horizontalni prijenos tereta	237	2,25%	241	1,77%
250 - ostala transportna sredstva	67	0,64%	83	0,61%
301 - boce za komprimirane plinove	12	0,11%	14	0,10%
302 - kesoni, oprema za ronjenje	1	0,01%	1	0,01%
303 - ložišta, sistemi i instalacije za zagrijavanje	5	0,05%	5	0,04%
304 - rashladni sistemi i uređaji	10	0,09%	10	0,07%
305 - električni uređaji, naprave, instalacije i alati na električni pogon	152	1,44%	154	1,13%
306 - skele	96	0,91%	98	0,72%
307 - pokretne rampe i ljestve	215	2,04%	220	1,62%

308 - alat na mehanički pogon (osim električnog)	35	0,33%	35	0,26%
309 - ručni alat	594	5,64%	597	4,39%
350 - ostala sredstva opreme	917	8,70%	937	6,90%
401 - eksplozivne materije	3	0,03%	5	0,04%
402 - prašina	13	0,12%	13	0,10%
403 - leteći komadići i čestice	159	1,51%	160	1,18%
404 - plinovi, pare dimovi	22	0,21%	22	0,16%
405 - kemijske štetnosti	30	0,28%	28	0,21%
406 - ionizacijska zračenja	1	0,01%	1	0,01%
407 – ne ionizacijska zračenja	3	0,03%	3	0,02%
408 - zagrijani materijali i materije	124	1,18%	126	0,93%
409 - pothlađeni materijali i materije	24	0,23%	24	0,18%
450 - drugi izvori ovisno o procesu rada	526	4,99%	533	3,92%
501 - objekti namijenjeni za rad s pripadajućim prostorijama, instalacijama i uređajima	464	4,40%	473	3,48%
502 - prostorije i površine za kretanje osoba na radu	1807	17,14%	1990	14,65%
503 - pomoćne prostorije i njihove instalacije i uređaji	68	0,65%	77	0,57%
504 - prostori, površine i pripadajuće instal. izvan navedenih objekata. i prostor. s kojih se obavlja rad i po kojima se kreću osobe	504	4,78%	867	6,38%
505 - elementarne nepogode	21	0,20%	54	0,40%
506 - požar	9	0,09%	9	0,07%
507 - poplava	2	0,02%	2	0,01%
508 - faktori radne okoline	15	0,14%	16	0,12%
550 - drugi izvori ovisni o radnoj sredini	186	1,76%	230	1,69%
601 - drugi radnici sudionici u procesu na rada	36	0,34%	36	0,26%
602 - životinje	217	2,06%	233	1,71%
603 - viša sila	290	2,75%	447	3,29%
604 - protupravno djelovanje trećih osoba	360	3,42%	406	2,99%
650 - drugi učesnici koji se pojavljuju kao izvori povreda radnika	86	0,82%	122	0,90%
700 - za ostale izvore povreda radnika na radu koji nisu obuhvaćeni navedenim odgovarajućim oznakama	856	8,12%	1518	11,17%
Nema podatka	199	1,89%	270	1,99%
Ukupno	10540	100%	13588	100%

Slika 13. Broj ozljeda na radu prema izvoru ozljede

I.5.4. Uzrok ozljede na radu

Najčešći uzrok ozljeda na radu je viša sila i prema podacima iz prijava ozljeda na radu 4360 radnika (32,09 %) se ozlijedilo zbog više sile (tablica 8). Slijedi neispravnost, klizavost i zakrčenost prolaza i površina s kojih se obavlja rad i zbog toga je ozlijeđeno 2209 radnika (16,26 %), zbog ostalih neprimijenjenih posebnih pravila zaštite na radu ozlijeđeno je 1946 radnika (14,32 %), zbog protupravnog djelovanja trećih osoba ozlijeđeno je 1570 radnika (11,55 %), zbog izvođenje radne operacije na način protivan pravilima zaštite na radu ozlijeđeno je 1141 radnik (8,40 %). Na mjestu rada zbog više sile ozlijeđeno je 3184 radnika (30,21 %) zatim slijedi neispravnost, klizavost i zakrčenost prolaza i površina s kojih se obavlja rad zbog čega je ozlijeđeno 1785 radnika (16,94 %), zbog ostalih neprimijenjenih posebnih pravila

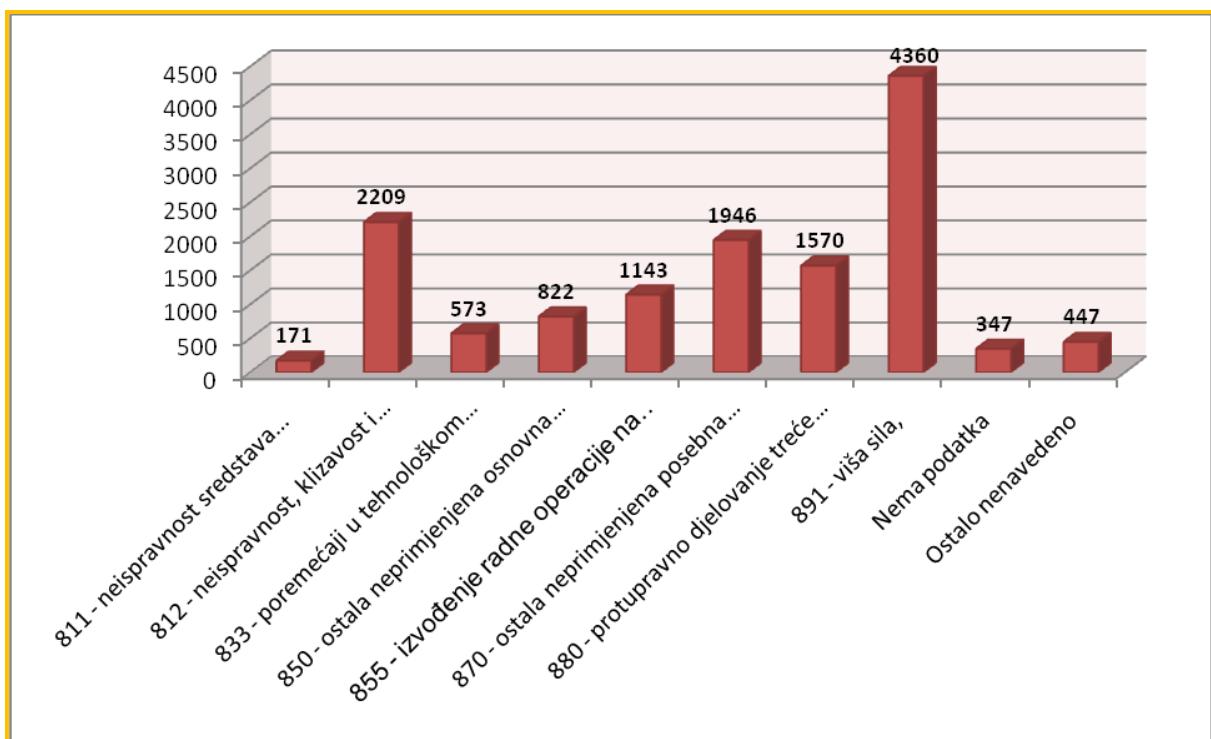
Tablica 8. Ozljede na rada prema uzroku ozljede

Uzrok ozljeda na radu prema Pravilniku*	Na mjestu rada	Na mjestu rada %	Ukupno	Ukupno %
811 - neispravnost sredstava rada;	169	1,60%	171	1,26%
812 - neispravnost, klizavost i zakrčenost prolaza i površina s kojih se obavlja rad;	1785	16,94%	2209	16,26%
813 - pomanjkanje ili neispravnost zaštitnih ograda i drugih naprava za zaštitu radnika od pada s visine ili u dubinu;	62	0,59%	67	0,49%
814 - pomanjkanje ili neispravnost zaštitne naprave na oruđu za rad;	30	0,28%	30	0,22%
815 - pomanjkanje ili neispravnost zaštite od slučajnog dodira dijelova pod naponom električne struje;	2	0,02%	2	0,01%
816 - pomanjkanje ili neispravnost zaštite od opasnog dodirnog napona električne struje;	1	0,01%	1	0,01%
818 - pomanjkanje ili neispravnost zaštite od statičkog elektriciteta;	0	0,00%	1	0,01%
819 - pomanjkanje ili neispravnost toplinske izolacije;	2	0,02%	3	0,02%
820 - neispravnost energetskih instalacija i uređaja za provođenje plinova, para, tekućina, komprimiranog zraka i dr.;	8	0,08%	8	0,06%
821 - neispravnost cijevnih vodova za provođenje kiselina, lužina i drugih otrovnih i jetkih materija;	3	0,03%	3	0,02%
822 - pomanjkanje zaštite od požara i eksplozije;	2	0,02%	3	0,02%
823 - pomanjkanje zaštite od visoke i niske temperature;	2	0,02%	2	0,01%
827 - pomanjkanje ili neispravnost zaštite od kemijskih faktora radne okoline;	11	0,10%	11	0,08%
829 - pomanjkanje ili neispravnost sigurnosnih instrumenata, aparata i uređaja na sredstvima rada kao što su sigurnosni ventili, signalni, zvučni i optički uređaji, automatski elektronski i kompjuterski uređaji za kontrolu i vođenje procesa i ...	6	0,06%	6	0,04%
830 - pomanjkanje odgovarajućeg osvjetljenja;	29	0,28%	30	0,22%
831 - pomanjkanje ili neispravnost ventilacije prostorija;	3	0,03%	3	0,02%
832 - pomanjkanje ili neispravnost naprava za odstranjivanje štetnih plinova, para i	3	0,03%	3	0,02%

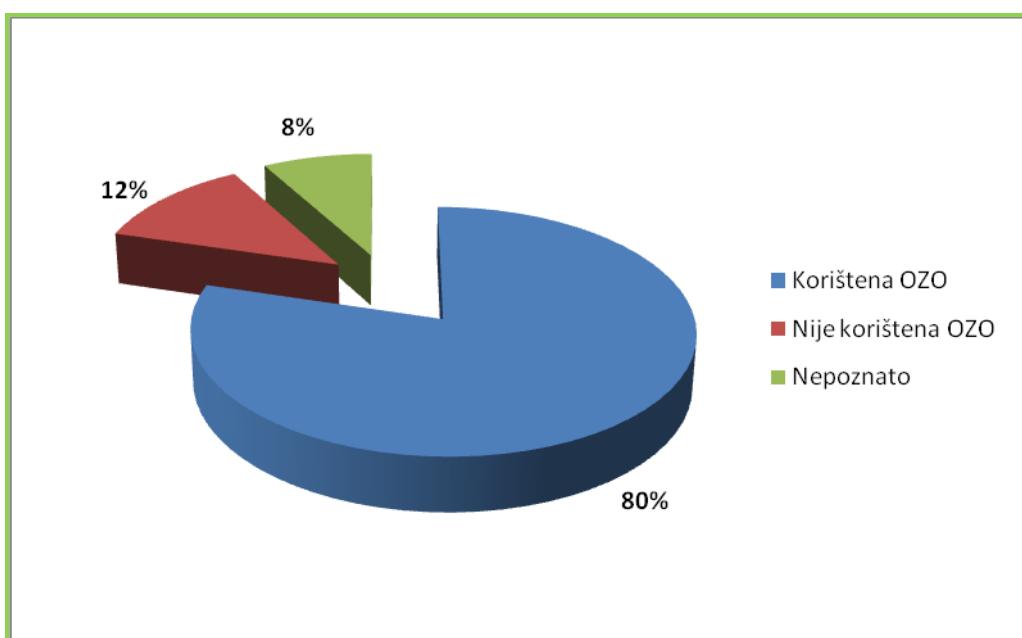
prašina;				
833 - poremećaji u tehnološkom procesu rada;	565	5,36%	573	4,22%
850 - ostala neprimijenjena osnovna pravila zaštite na radu koja nisu navedena pod oznakama 811 do 833;	631	5,99%	824	6,06%
851 - pomanjkanje posebnog uvjeta radnika u pogledu dobi života;	3	0,03%	4	0,03%
852 - pomanjkanje posebnog uvjeta radnika u pogledu stručne sposobnosti;	5	0,05%	5	0,04%
853 - pomanjkanje posebnog uvjeta radnika u pogledu zdravstvenog, tjelesnog ili psihičkog stanja;	6	0,06%	6	0,04%
854 - pomanjkanje posebnog uvjeta radnika u pogledu psihofiziološke i psihičke sposobnosti;	2	0,02%	3	0,02%
855 - izvođenje radne operacije na način protivan pravilima zaštite na radu;	1122	10,65%	1141	8,40%
856 - izvođenje radne operacije bez upotrebe odgovarajućeg osobnog zaštitnog sredstva ili neispravnog osobnog zaštitnog sred.;	62	0,59%	62	0,46%
857 - zamor radnika zbog teškog ili prekovremenog rada, nedovoljnog odmora i sl.;	26	0,25%	31	0,23%
858 - rad radnika bez razrađene tehnologije rada i posebnih uputa kod izvođenja složenih poslova i radnih zadataka;	74	0,70%	75	0,55%
859 - loša organizacija rada;	74	0,70%	78	0,57%
860 - akutne i kronične bolesti (posljedica poremećaja funkcije organa, uzimanja alkohola, fizički nedostaci, grčevi i dr.);	5	0,05%	10	0,07%
870 - ostala neprimijenjena posebna pravila zaštite na radu koja nisu navedena pod oznakom 851 do 860;	1645	15,61%	1946	14,32%
880 - protupravno djelovanje treće osobe;	767	7,28%	1570	11,55%
891 - viša sila,	3184	30,21%	4360	32,09%
Nema podatka	251	2,38%	347	2,55%
Ukupno	10540	100,00%	13588	100,00%

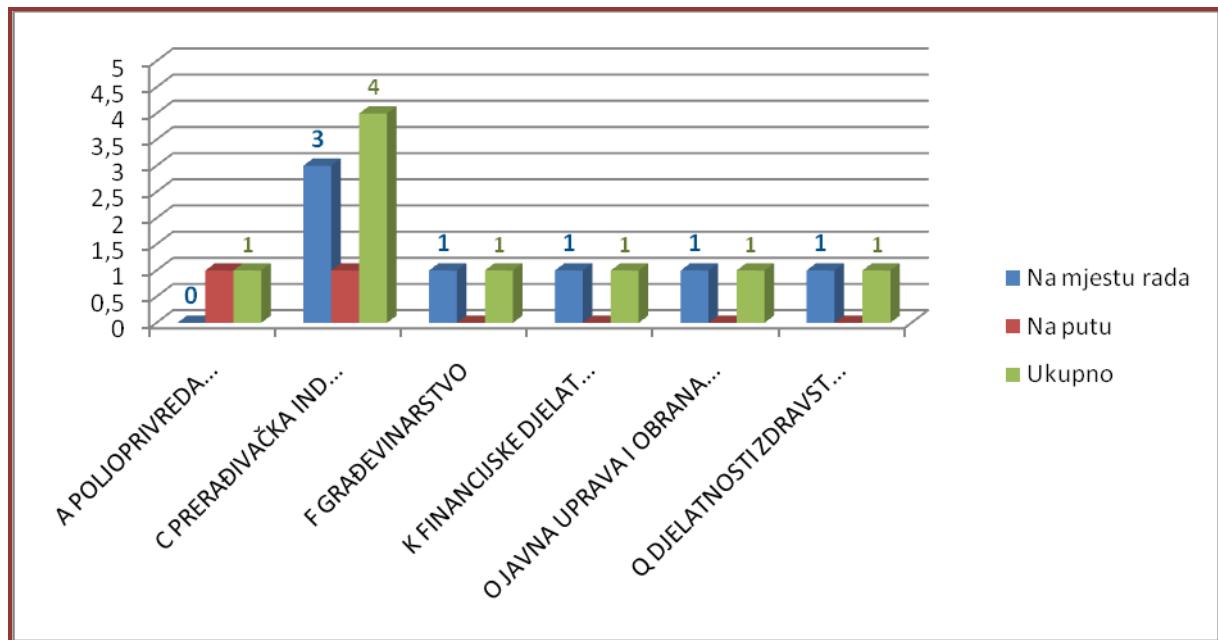
Slika 14. Broj ozljeda na radu prema uzroku ozljede

U vrijeme ozljede na radu na mjestu rada 8387 radnika ili 80,00 % je koristilo osobnu zaštitnu opremu, 1299 radnika ili 12,00 % nije koristilo a za 854 radnika ili 8,00 % nema podataka (slika 15).

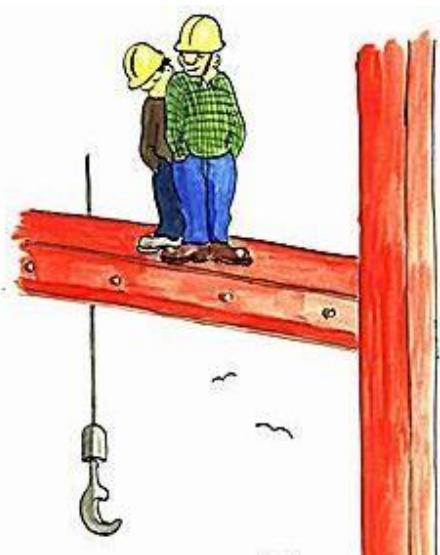
Slika 15. Korištenje OZO u vrijeme ozljede na mjestu rada

Od ukupno ozljeđenih radnika samo kod 9 radnika je utvrđeno da su bili u alkoholiziranom stanju u vrijeme ozljede na radu. Od ozljeđenih radnika na mjestu rada 7 radnika je bilo u alkoholiziranom stanju u vrijeme ozljede na radu (slika 16).

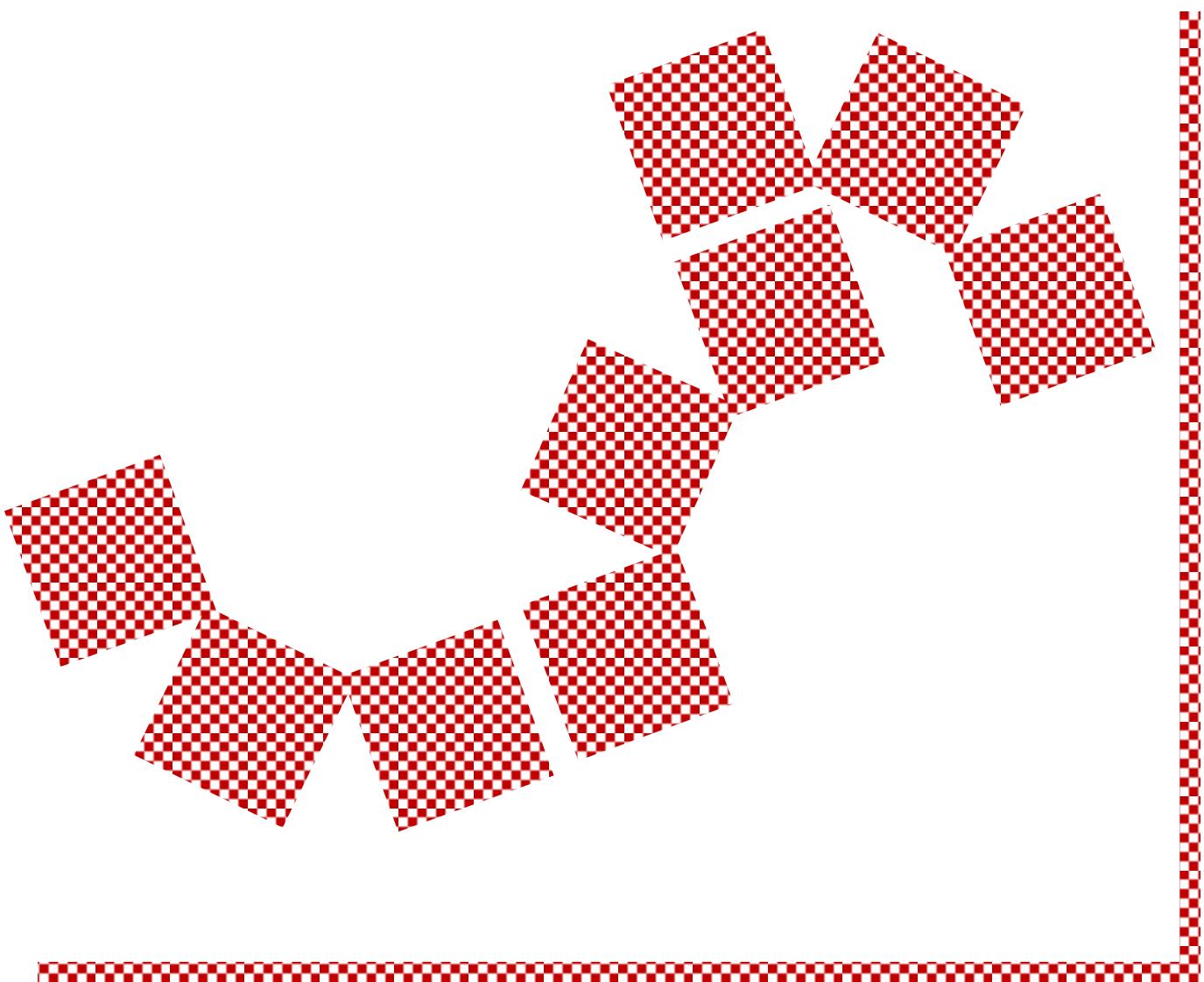
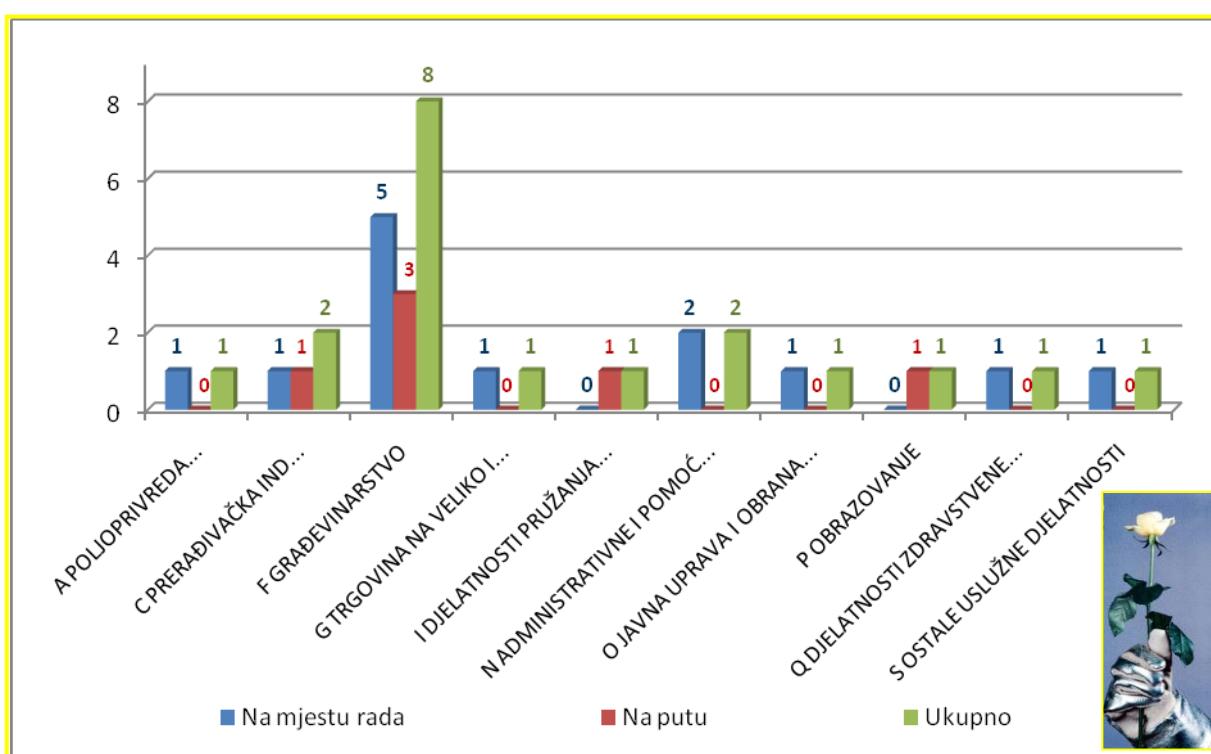

Slika 16. Broj radnika u alkoholiziranom stanju u vrijeme ozljede na radu

Od ukupnog broja ozljeđenih radnika 19 radnika je smrtno stradalo, od toga 13 radnika na mjestu rada i 6 radnika na putu. Prema djelatnosti u kojoj su radili najviše je smrtno stradalih radnika u građevinarstvu i to 5 na mjestu rada i 3 na putu (slika 17).

Slika 17. Ozljede na radu sa smrtnim ishodom

ZAKLJUČAK

U Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu do 04. siječnja 2011. g. došli su podaci o ozljedi na radu za 13588 radnika. Ti podaci su analizirani prema mjestu ozljeđivanja, djelatnosti poslodavca kod kojeg je zaposlen ozlijeđeni radnik, karakteristikama radnika koji su ozlijeđeni te prirodi, načinu, izvoru i uzroku ozljeda na radu.

- Najveći broj ozljeda na radu dogodio se u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji a zatim slijedi Primorsko – goranska županija.
- Prema djelatnosti poslodavca najveći se broj ozljeda na radu dogodio u prerađivačkoj industriji (C) a slijedi trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla (G), građevinarstvo (F) i djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (Q).
- Od ukupnog broja ozlijeđenih radnika na mjestu rada se ozlijedilo 78 % a na putu 22 %. Ozlijeđenih muškaraca je 64,3 % a žena 35,7 %. Od ukupno ozlijeđenih žena na putu se ozlijedilo 38,5 %.
- Od ukupnog broja ozlijeđenih radnika 98 % ih je ozlijeđeno u redovnom radu, 82 % je imalo ugovor o radu na neodređeno vrijeme, najveći broj ozljeda se dogodio ponедjeljkom a prema stručnoj spremi 49,65 % ozlijeđenih je srednje stručne spreme a slijede nekvalificirani radnici.
- Od ozlijeđenih radnika na mjestu rada 94,6 % je bilo sposobljeno za rad na siguran način.
- Najčešći način nastajanja ozljede na radu je pad radnika sa visine, u dubinu ili u istoj ravnini. Na taj način se ukupno ozlijedilo 4590 radnika ili 33,8 % a na mjestu rada 3232 radnika ili 30,7 %.
- Prema prirodi ozljede najčešće je kao posljedica ozljede utvrđen prijelom (20,71 %), a na mjestu rada najčešće su kao posljedica ozljede utvrđene ostale rane (20,08 %)
- Najčešći izvor ozljede su prostorije i površine za kretanje osoba na radu. Za 14,65 % od svih ozljeda na radu i 17,14 % ozljeda na mjestu rada izvor ozljede su bile prostorije i površine za kretanje osoba na radu.
- Najčešći uzrok ozljeda na radu je viša sila i prema podacima iz prijava ozljeda na radu 4360 radnika ili 32,09 % se ozlijedilo zbog više sile. Isto tako i na mjestu rada za 3184 radnika ili 30,21 % uzrok ozljeda na radu je viša sila.

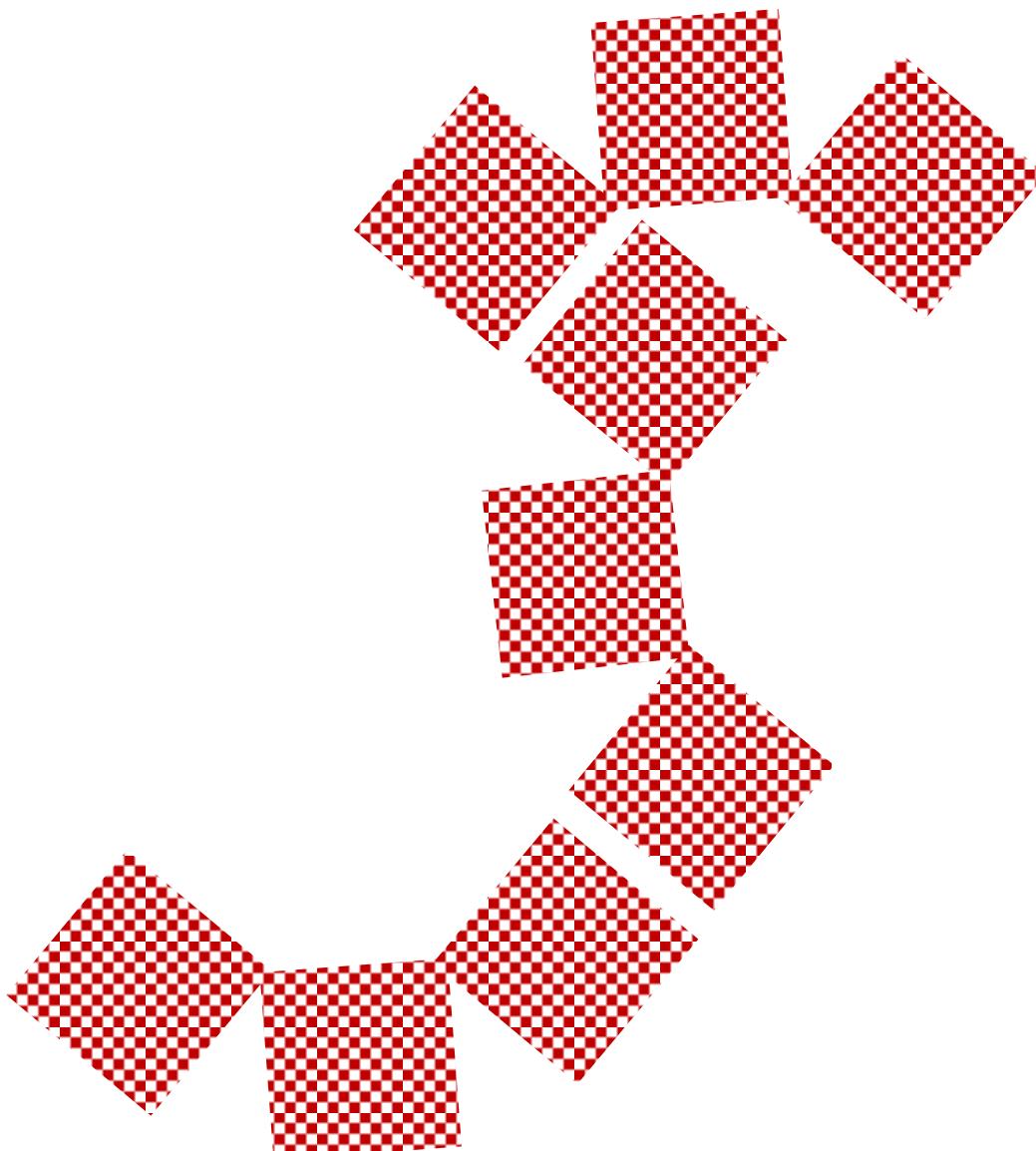
Nakon svega gore navedenog treba naglasiti da za veliki broj ozljeda na radu nisu navedeni točni načini, izvori i uzroci ozljeda na radi. Za veliki postotak ozljeda na radu navedeni su ostali načini nastajanja, ostali izvori nastajanja, ostala neprimijenjena pravila zaštite na radu odnosno viša sila kao uzrok nastajanja ozljede na radu.

Poslodavci ne analiziraju ozljede koje su se dogodile a posebno koje su se dogodile na mjestu rada kako bi točno utvrdili kako je došlo do ozljede, zašto je došlo i što je uzrok ozljede na radu. Prema Zakonu o zaštiti na radu su obvezni analizirati svaku ozljedu na radu i poduzeti mjere da se takva ili slična ozljeda ne ponovi.

Viša sila kao uzrok ozljede na radu može biti samo u slučajevima jakih potresa i iznenadnih velikih elementarnih nepogoda. Zakon o zaštiti na radu je propisao da građevina u kojoj se odvija rad mora ispunjavati zahtjeve za stabilnost, čvrstoću (izdržati potrese do određene jačine), osigurati protupožarnu sigurnost, zaštitu od udara munje i sl. Prema tome viša sila kao uzrok ozljede na radu ne može biti uzrok za trećinu svih ozljeda na radu koje su se dogodile.

Isto tako niti druge podatke poslodavci ne unose u prijavu ozljede na radu točno i precizno. Za većinu podataka iz prijave za nekoliko postotaka ozlijedjenih radnika nedostaju podaci jer nisu uneseni u prijavu.

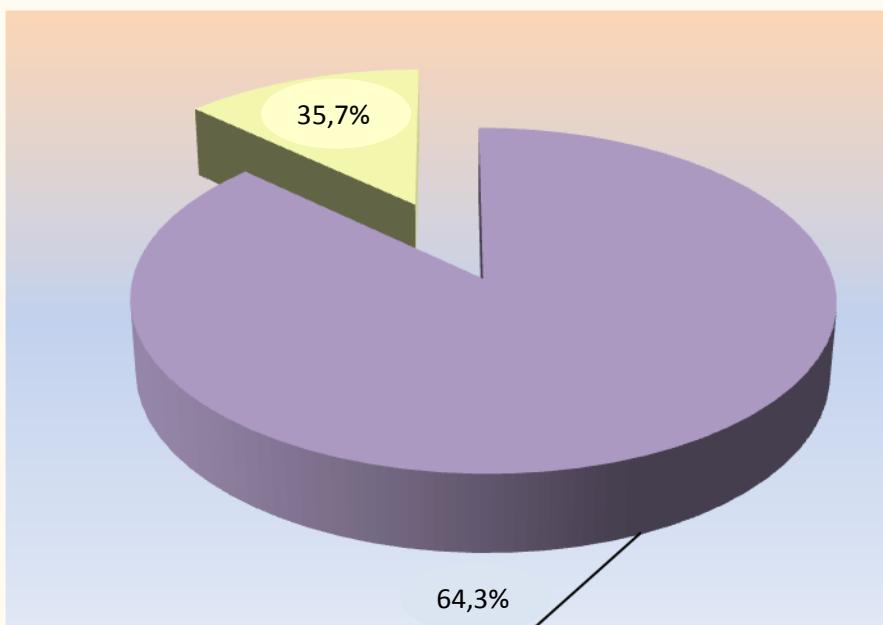

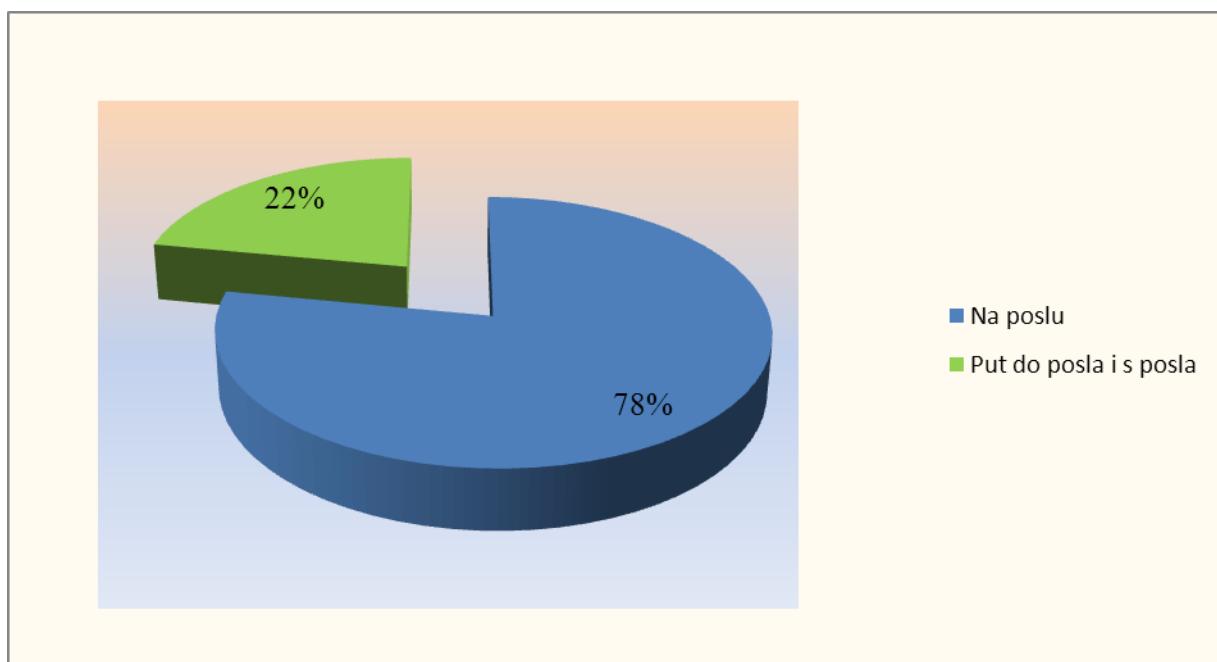
I. ANALIZA OZLJEDA NA RADU SA ZDRAVSTVENOG ASPEKTA

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu, dostavio je Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, do 31. prosinca 2010., 13 588 prijava ozljeda na radu za proteklu godinu. Od ukupnog broja ozljeda na radu, u 64,3% slučajeva ozljeđeni su bili muškarci, a u 35,7 % slučajeva žene (Slika 1). Na neodređeno vrijeme radilo je 82%, a 18% radnika na određeno vrijeme. Od ukupnog broja ozljeda, njih 78% bilo je na radnom mjestu, a 22 % ozljeda na putu na posao ili pri odlasku s posla (Slika 2). Od svih ozljeđenih, najviše ih je bilo sa srednjom stručnom spremom, a slijede nekvalificirani radnici (Tablica 1). Najviše ozljeđenih je bilo u prerađivačkoj industriji, a slijede graditeljstvo, trgovina te zdravstvo i socijalna skrb. Najčešće su se ozljede događale ponedjeljkom (Tablica 3). Najčešće ozljeđeni dio tijela je ruka- prsti ruku (Tablica 4), a najčešći uzrok ozljede je pad (W00-W19) i to u 47,96% slučajeva (Tablica 5).

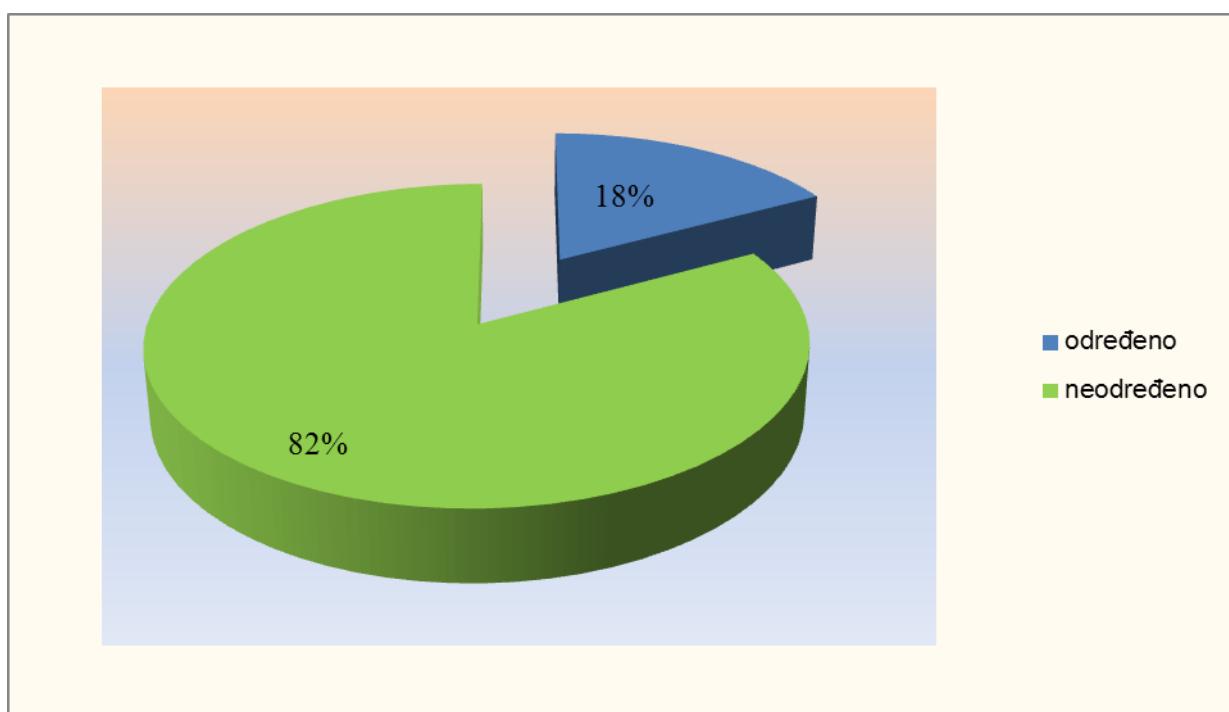
Slika 1. Ozljede na radu svrstane prema spolu

Slika 2. Mjesto nastanka ozljede

Slika 3. Ozlijedjeni prema podacima iz Ugovora na radu.

Tablica 1. Ozljeđeni svrstani prema stručnoj spremi

Stručna spremi	
NK	18,02%
PK, NSS	3,77%
KV	12,67%
SSS	49,65%
VK	3,00%
VŠS	4,16%
VSS	7,47%
UKUPNO	100,00%

Tablica 2. Udio ozljeda u pojedinim privrednim i neprivrednim granama

Gospodarska djelatnost	
C PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	31,50%
F GRAĐEVINARSTVO	11,23%
G TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	10,59%
Q DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	7,23%
H PRIJEVOZ I SKLADIŠENJE	7,22%
O JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	6,21%
I DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	4,73%
A POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	4,35%
P OBRAZOVANJE	3,59%
E OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE	2,90%

OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	
N ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	2,23%
M STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	1,61%
D OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	1,49%
R UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	1,39%
S OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	1,08%
K FINANSIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	0,89%
J INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	0,86%
B RUDARSTVO I VAĐENJE	0,47%
UKUPNO	100,00%

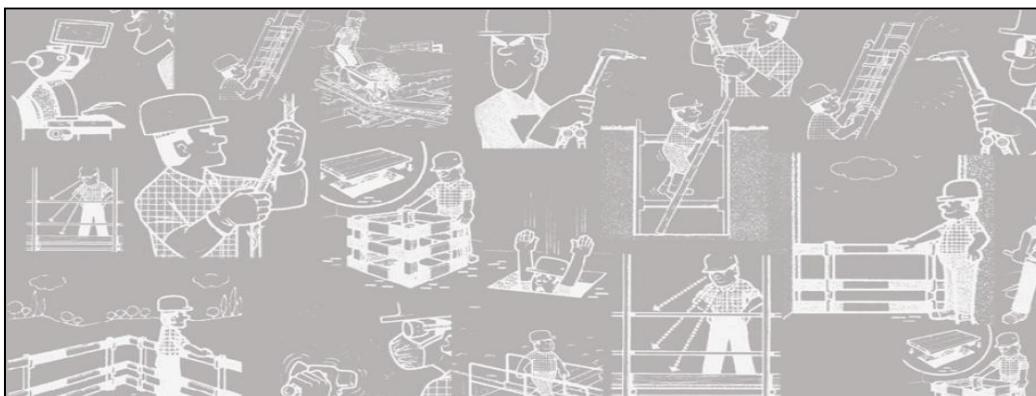
Tablica 3. Udio ozljeda po danima u tjednu

Dan u tjednu	
PONEDJELJAK	20,05%
UTORAK	17,47%
SRIJEDA	18,36%
ČETVRTAK	16,85%
PETAK	16,43%
SUBOTA	7,34%
NEDJELJA	3,42%
NEPOZNATO	0,08%

Tablica 4. Prikaz ozlijedjenih dijelova tijela

OZLIJEĐENI DIO TIJELA	
doručje	3,34%
grudni koš	3,17%
karlica	0,63%
koljeno	6,23%
kuk	1,04%
lakat	1,34%
leđa	2,05%
lice	0,49%
lubanja	4,62%
nadlaktica	1,07%
natkoljenica	1,33%
nešto drugo	0,47%
nos	0,44%
oko	3,11%
podlaktica	5,42%
potkoljenica	6,50%
povreda cirkulatornog sistema	0,05%
povreda digestivnog sistema	0,01%
povreda raspiratornog sistema	0,06%
povreda živčanog sistema	1,60%
povrede glave nenevedene gore	2,75%
povrede trupa nenevedene gore	0,37%
prsti noge	1,66%
prsti ruku	15,65%
rame, ključna kost i lopatica	2,83%
skočni zglob	10,84%
stopalo	5,87%
šaka bez prsta	6,45%
trbuh i unutarnji organi	0,47%
uhu	0,21%
usta	0,20%
višestruka povreda noge	0,10%
višestruke povrede glave	0,57%
višestruke povrede ruke	0,32%
višestruke povrede tijele	2,33%
višestuka povreda trupa	0,07%
vrat i vratna kralježnica	6,13%
Nepoznato	0,21%

Tabilca 5. Svrstavanje ozljeda prema MKB-10

(V01-V99) - Ozljede u prometu	11,00%
(V01-V09) - Ozljede pješaka	7,19%
(V10-V19) - Ozljede biciklista	6,89%
(V20-V29) - Ozljede motociklista	4,49%
(V30-V39) - Ozljede osoba na motornom vozilu s tri kotača	0,30%
(V40-V49) - Ozljeda osobe u automobilu	66,17%
(V50-V59) - Ozljede osoba u kamionetu ili dostavnom vozilu	4,19%
(V60-V69) - Ozljede osoba u teškom prijevoznom vozilu	0,60%
(V70-V79) - Ozljede osoba u autobusu	3,59%
(V80-V89) - Ozljede u ostalim nezgodama vozila u prometu	4,49%
(V90-V99) - Ozljede s plovilima i letjelicama	2,10%
(W00-W19) - Pad	47,96%
(W20-W49) - Izloženost ili doticaj s mehaničkim silama	34,36%
(W50-W64) - Izloženost živim mehaničkim silama	2,76%
(W65-W84) - Utapanje, potapanje, gušenje i davljenje	0,00%
(W85-W99) - Izloženost drugim čimbenicima okoliša	0,26%
(X00-X09) - Izloženost dimu, vatri i plamenu	0,16%
(X10-X20) - Doticaj s izvorom topline i vrućim tvarima	0,95%
(X20-X29) - Doticaj s životinjom ili biljkom	0,07%
(X30-X39) - Utjecaj prirodnih sila	0,00%
(X40-X49) - Slučajno otrovanje	0,26%
(X85-Y09) - Napad	1,74%
(Y10-Y34) - Događaj s neodređenom nakanom	0,10%
Y35 Zakonske intervencije	0,00%
Y59 Druga i nespecificirana cjepiva i biološke tvari	0,00%
Y60 Nenamjeski rez, ubod, perforacija ili krvarenje u tijeku kirurškog i medicinskog zbrinjavanja	0,07%
(Y85-Y89) - Posljedice vanjskih uzroka	0,26%
Y96 Stanja povezana s radom	0,03%
Y97 Stanja povezana s onečišćenjem okoliša	0,00%
Y98 Stanja povezana s načinom života	0,00%
Z57 Izloženost rizičnim čimbenicima na radnome mjestu (profesionalna)	0,00%
UKUPNO	100,00%

Tablica 7. Tip ozljede pojedinog dijela tijela.

Fraktura	
vrat i vratna kralježnica	1%
doručje	4,29%
grudni koš	4,10%
karlica	0,94%
koljeno	1,85%
kuk	0,62%
lakat	0,98%
leđa	2,00%
lice	0,44%
lubanja	1,27%
nadlaktica	2,32%
natkoljenica	1,38%
nos	0,91%
oko	0,04%
podlaktica	15,18%
potkoljenica	12,10%
povreda cirkulatornog sistema	0,07%
povreda živčanog sistema	0,04%
prsti noge	5,12%
prsti ruku	18,56%
rame, ključna kost i lopatica	2,87%
skočni zglob	5,16%
stopalo	12,10%
šaka bez prsta	5,70%
trbuh i unutarnji organi	0,15%
usta	0,25%
više regija	1%
ukupno	100%

Amputacija	
doručje	4,92%
kuk	0,82%
nadlaktica	0,82%
natkoljenica	0,82%
oko	0,82%
podlaktica	0,82%
potkoljenica	1,64%
povreda respiratornog sistema	0,82%
prsti noge	2,46%
prsti ruku	75,41%
stopalo	0,82%
šaka bez prsta	8,20%
višestruke povrede ruke	0,82%
vrat i vratna kralježnica	0,82%
ukupno	100,00%

Kontuzija i nagnječenje	
vrat i vratna kralježnica	2,42%
doručje	4,20%
grudni koš	9,12%
karlica	1,55%
koljeno	12,50%
kuk	2,02%
lakat	3,69%
leda	5,39%
lice	0,67%
lubanja	8,17%
nadlaktica	0,87%
natkoljenica	2,02%
nos	0,44%
oko	1,63%
podlaktica	2,10%
potkoljenica	4,05%
prsti noge	2,26%
prsti ruku	10,47%
rame, ključna kost i lopatica	5,32%
skočni zglob	4,20%
stopalo	7,97%
šaka bez prsta	6,62%
trbuh i unutarnji organi	0,63%
uhو	0,04%
usta	0,08%
više regija	1,55%
<i>ukupno</i>	100,00%

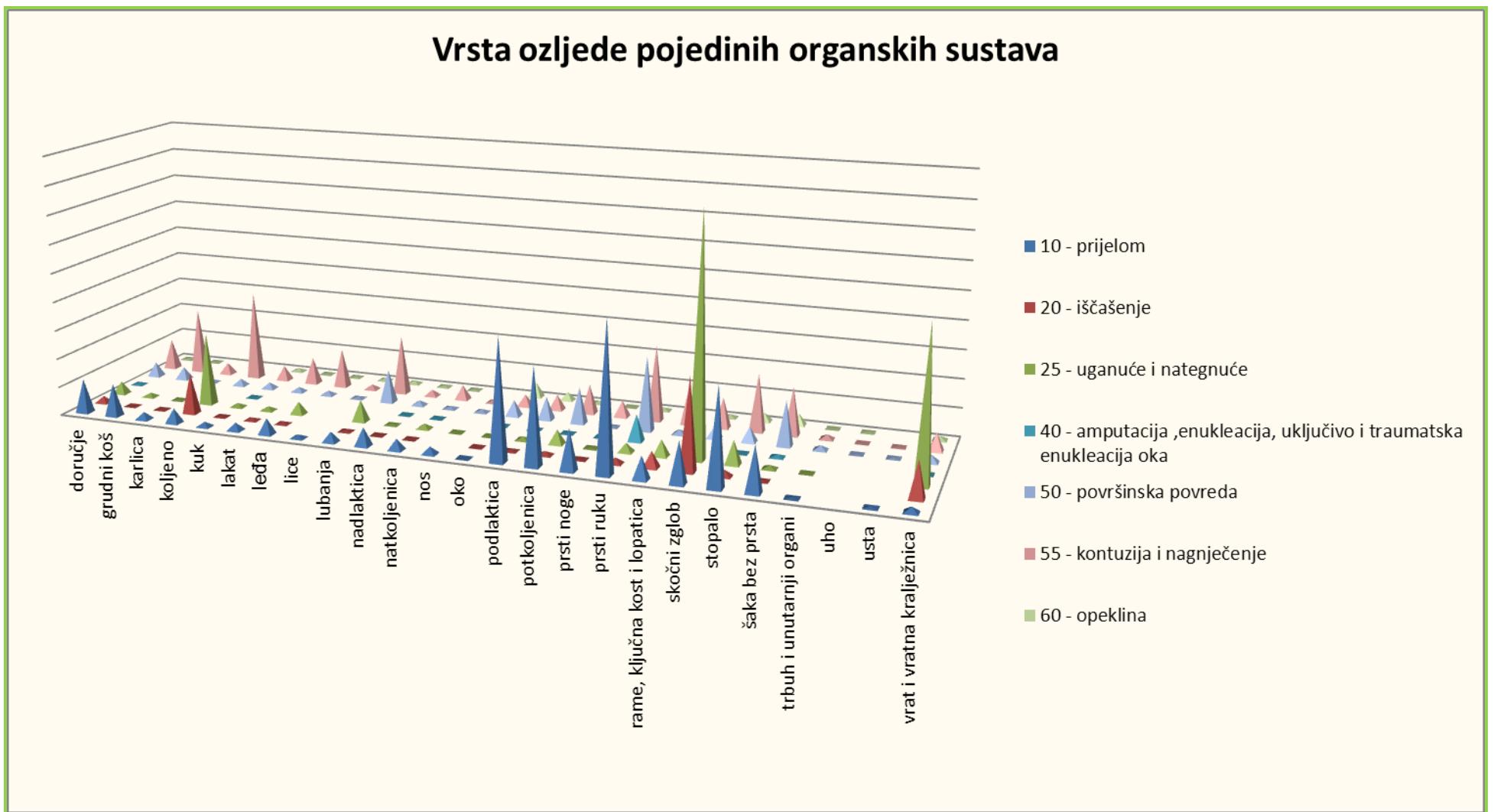
Uganuće i nategnuće	
vrat i vratna kralježnica	25,04%
doručje	2,04%
grudni koš	0,66%
karlica	0,14%
koljeno	11,95%
kuk	0,62%
lakat	0,66%
leđa	2,04%
lubanja	3,56%
nadlaktica	0,24%
natkoljenica	0,81%
nos	0,05%
oko	0,05%
podlaktica	0,57%
potkoljenica	2,32%
povreda živčanog sistema	0,05%
prsti noge	0,14%
prsti ruku	1,47%
rame, ključna kost i lopatica	2,66%
skočni zglob	39,31%
stopalo	3,89%
šaka bez prsta	0,57%
trbuh i unutarnji organi	0,05%
više regija	1,14%
ukupno	100,00%

Iščašenje	
vrat i vratna kralježnica	16,41%
doručje	2,99%
grudni koš	0,13%
karlica	0,26%
koljeno	18,49%
kuk	0,39%
lakat	1,17%
leđa	0,91%
lubanja	0,78%
nadlaktica	0,13%
natkoljenica	0,13%
oko	0,13%
podlaktica	0,78%
potkoljenica	1,69%
povreda cirkulatornog sistema	0,52%
povreda raspiratornog sistema	0,13%
prsti noge	0,39%
prsti ruku	2,47%
rame, ključna kost i lopatica	7,29%
skočni zglob	41,02%
stopalo	2,73%
šaka bez prsta	0,78%
više regija	0,26%
ukupno	100,00%

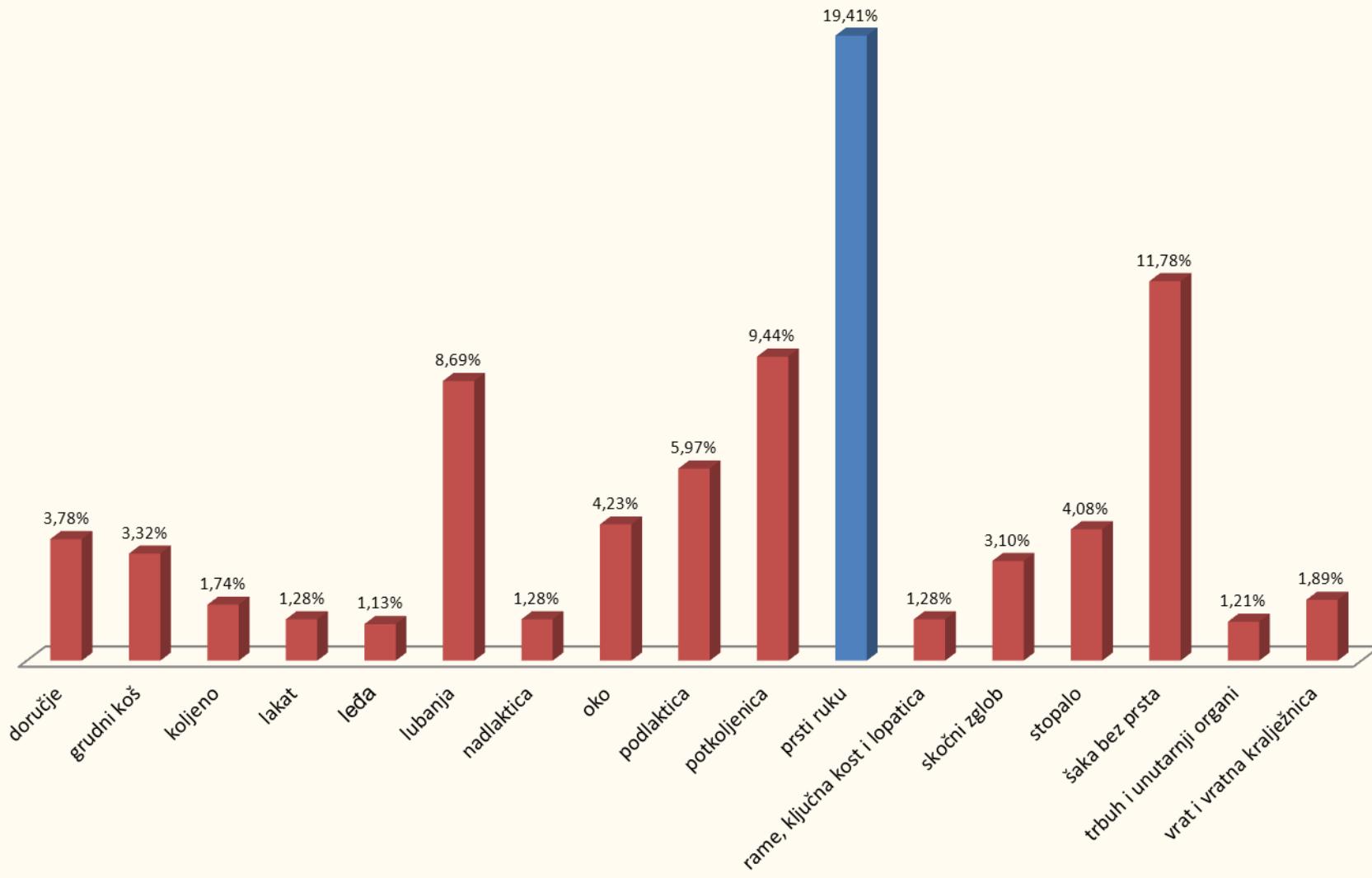
Opekline	
vrat i vratna kralježnica	4,81%
doručje	1,37%
grudni koš	0,69%
kuk	3,44%
lakat	1,03%
leđa	1,37%
lice	3,09%
lubanja	3,78%
nadlaktica	2,06%
natkoljenica	1,37%
oko	17,18%
podlaktica	9,28%
potkoljenica	3,09%
prsti noge	0,34%
prsti ruku	3,44%
rame, ključna kost i lopatica	4,81%
skočni zglob	3,78%
stopalo	10,65%
šaka bez prsta	13,75%
trbuh i unutarnji organi	0,34%
ухо	1,03%
više regija	9,28%
ukupno	100,00%

Površinske povrede	
vrat i vratna kralježnica	2,10%
doručje	4,19%
grudni koš	3,69%
karlica	0,75%
koljeno	1,93%
kuk	1,84%
lakat	1,42%
leđa	1,26%
lice	0,59%
lubanja	9,64%
nadlaktica	1,42%
natkoljenica	0,75%
nos	0,84%
oko	4,69%
podlaktica	6,62%
potkoljenica	10,48%
povreda cirkulatornog sistema	0,08%
prsti noge	0,42%
prsti ruku	21,54%
rame, ključna kost i lopatica	1,42%
skočni zglob	3,44%
stopalo	4,53%
šaka bez prsta	13,08%
trbuh i unutarnji organi	1,34%
uho	0,17%
usta	0,34%
više regija	1,42%
ukupno	100,00%

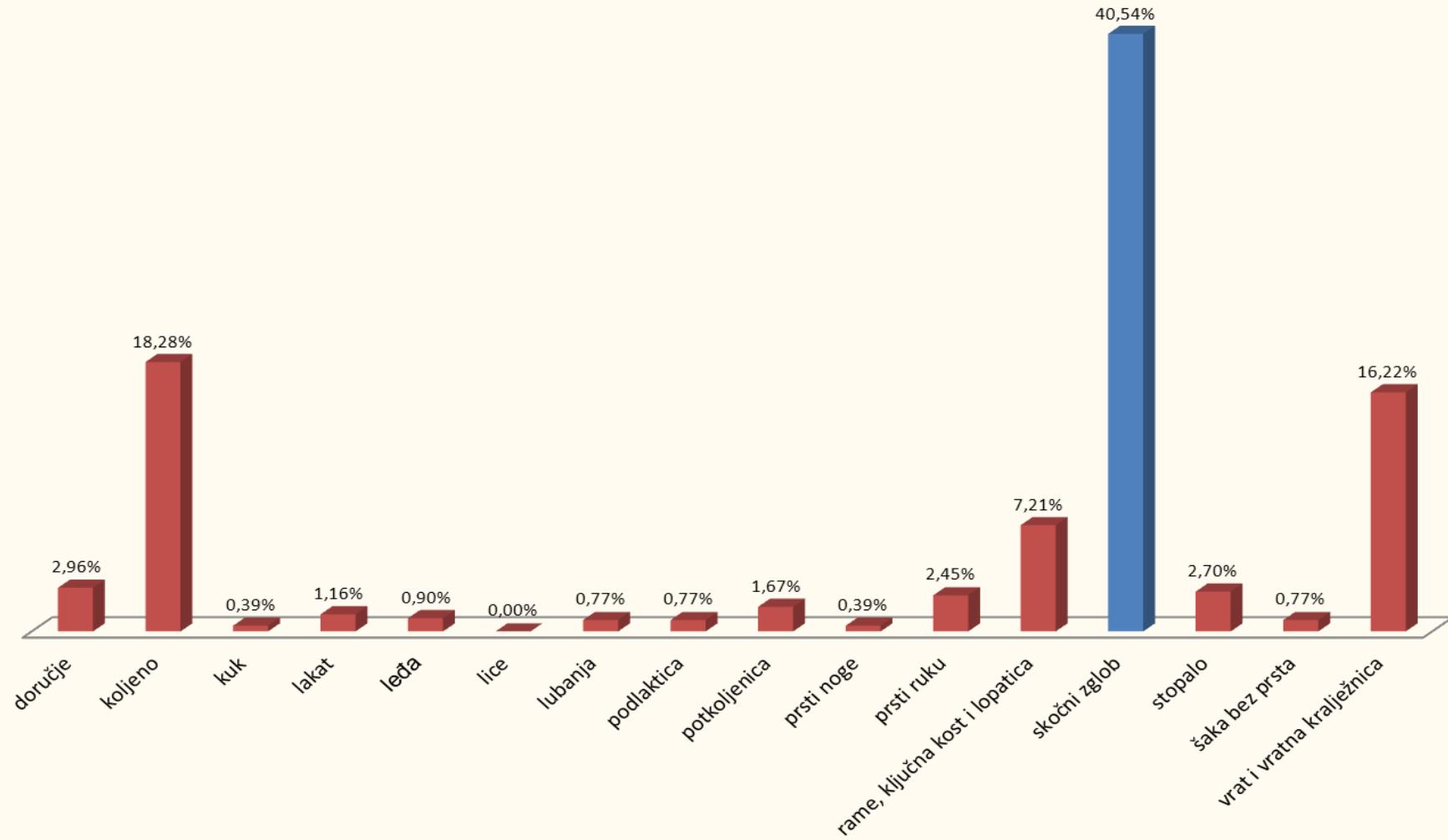
Slika 4. Vrsta ozljede pojedinih organskih sustava.

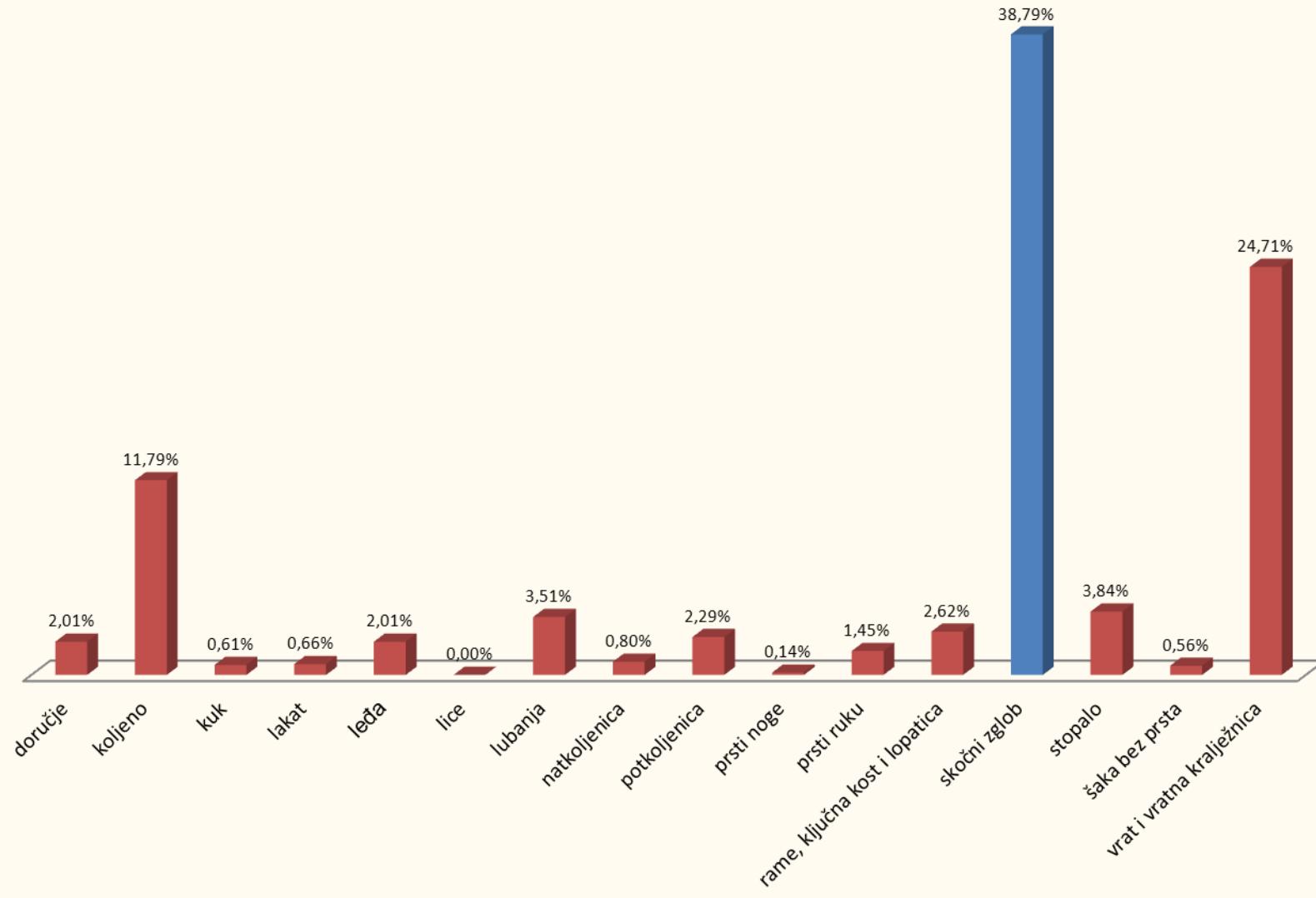
Udjeli ozlijeđenih dijelova tijela kod površinskih povreda

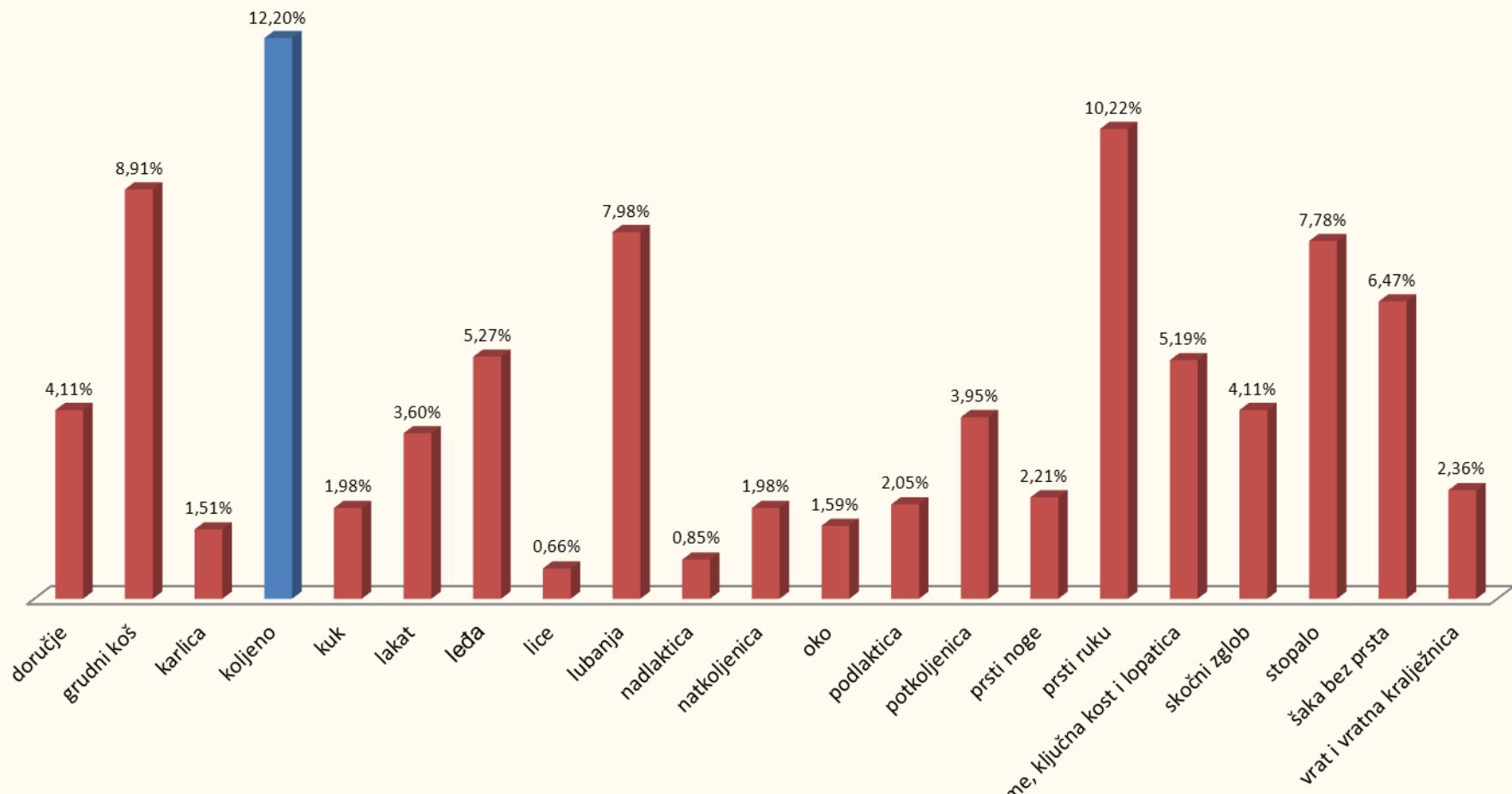
Udjeli ozlijeđenih dijelova tijela kod iščašenja

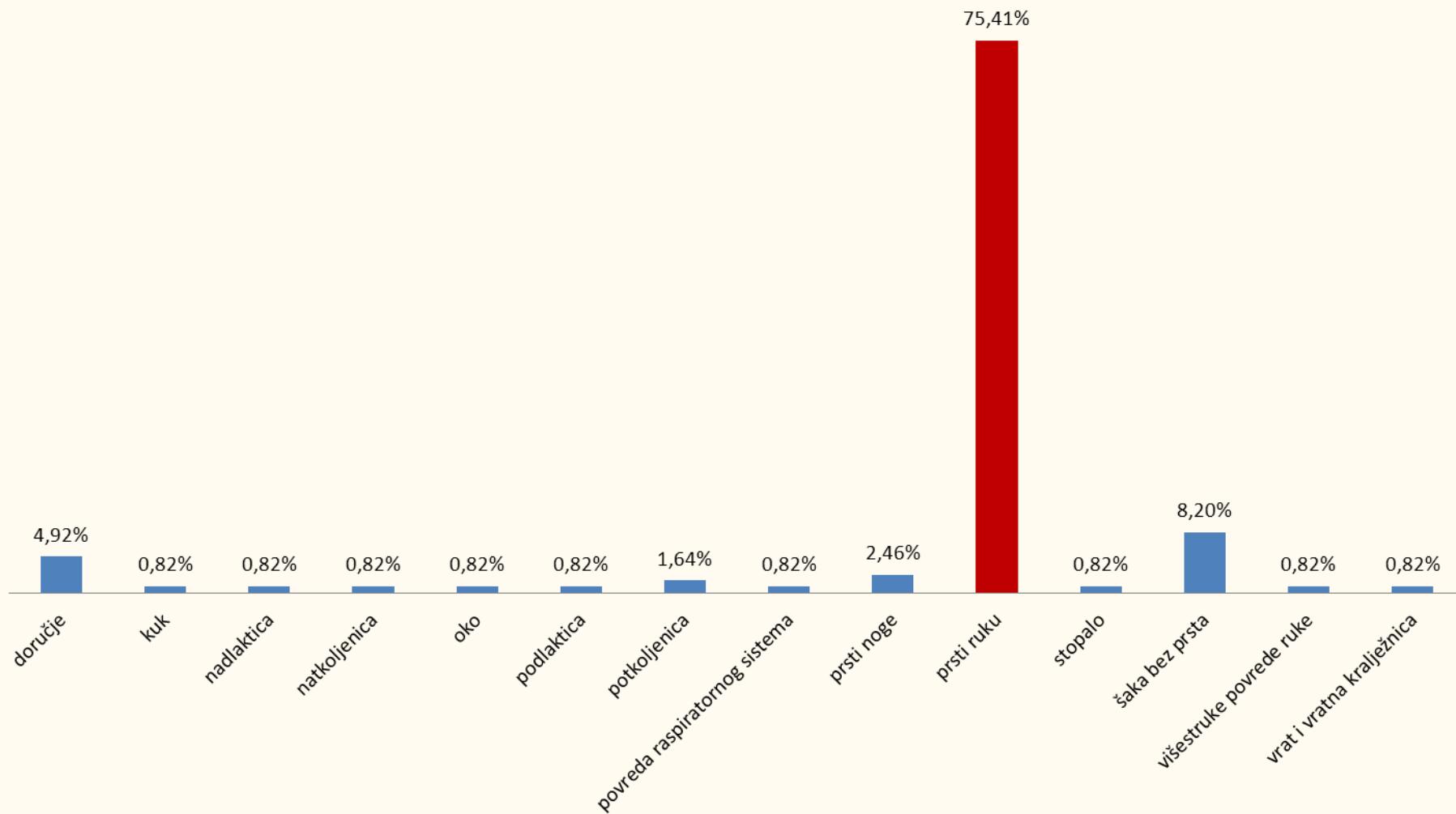
Udjeli ozlijedjenih dijelova tijela kod uganuća i nategnuća

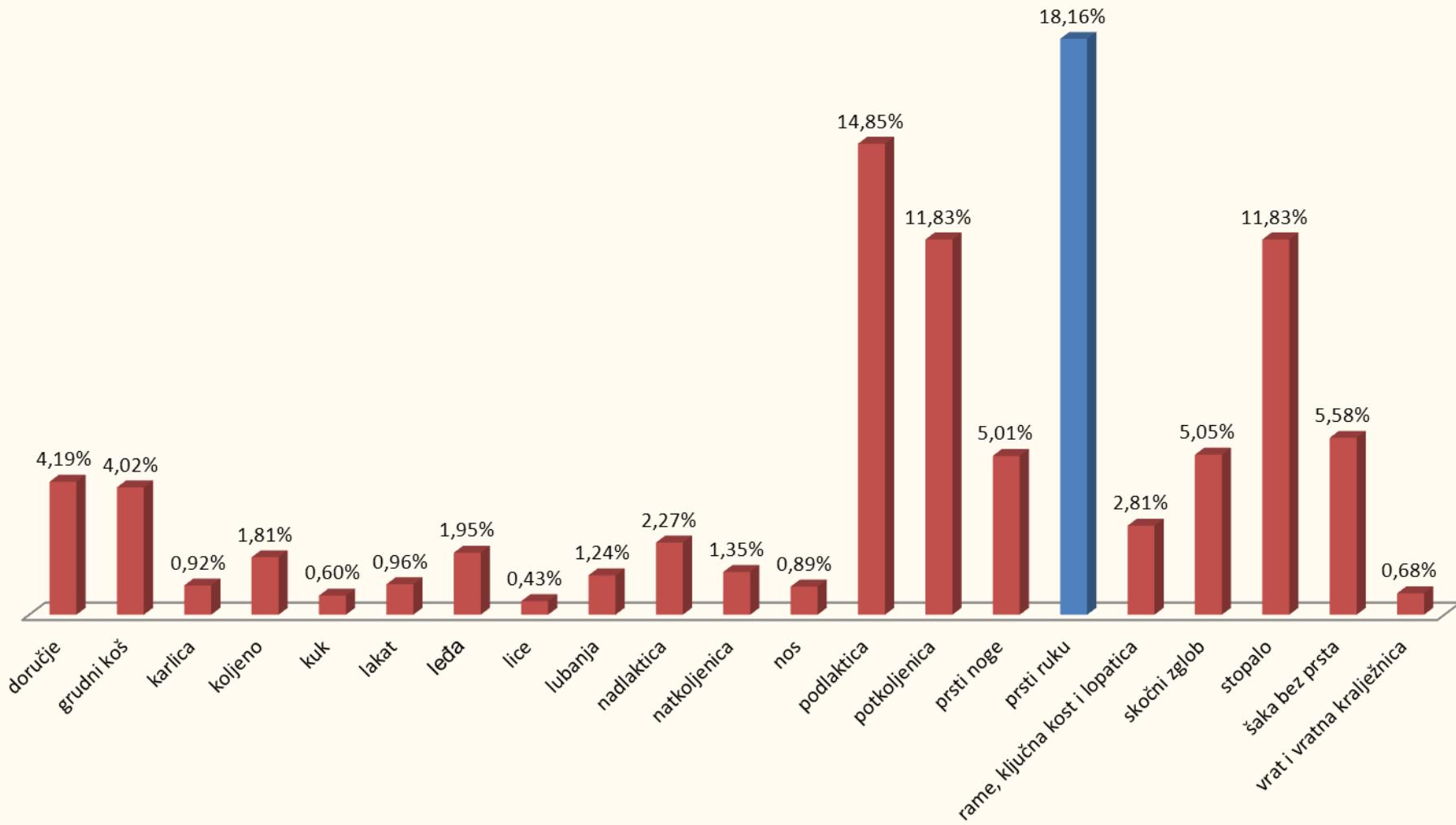
Udjeli ozlijedjenih dijelova tijela kod kontuzija i nagnječenja

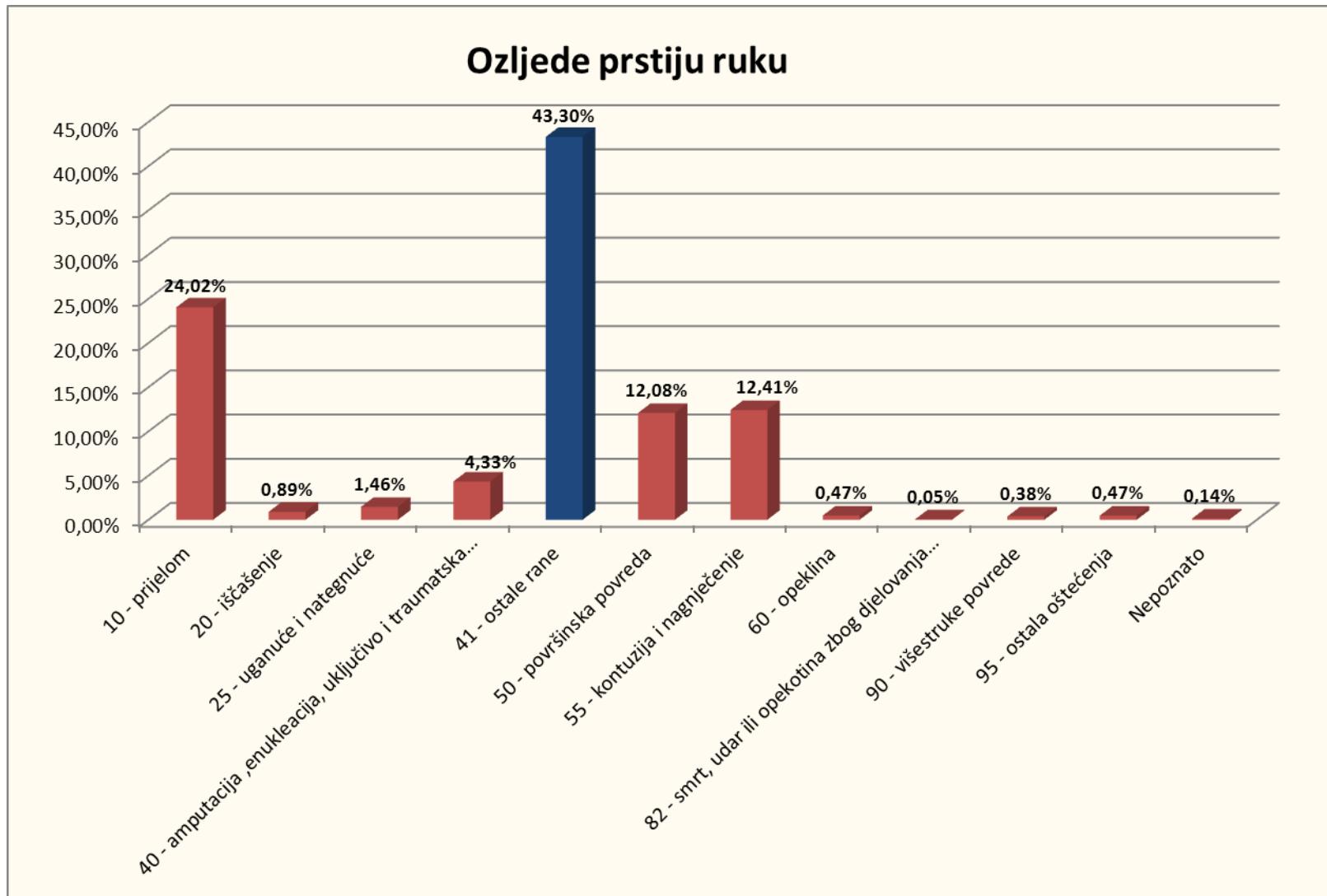

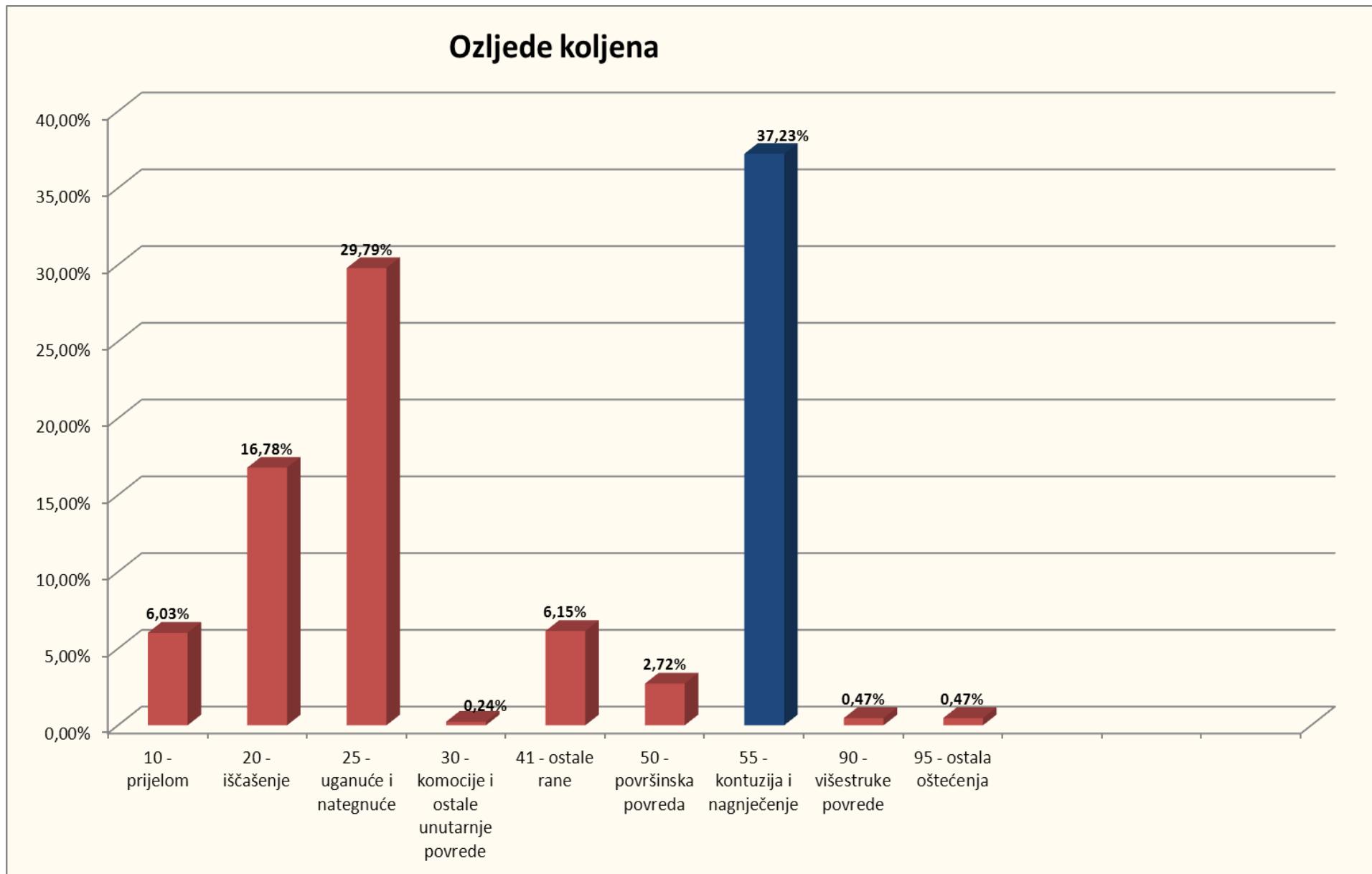
Udjeli ozlijeđenih dijelova tijela kod amputacija

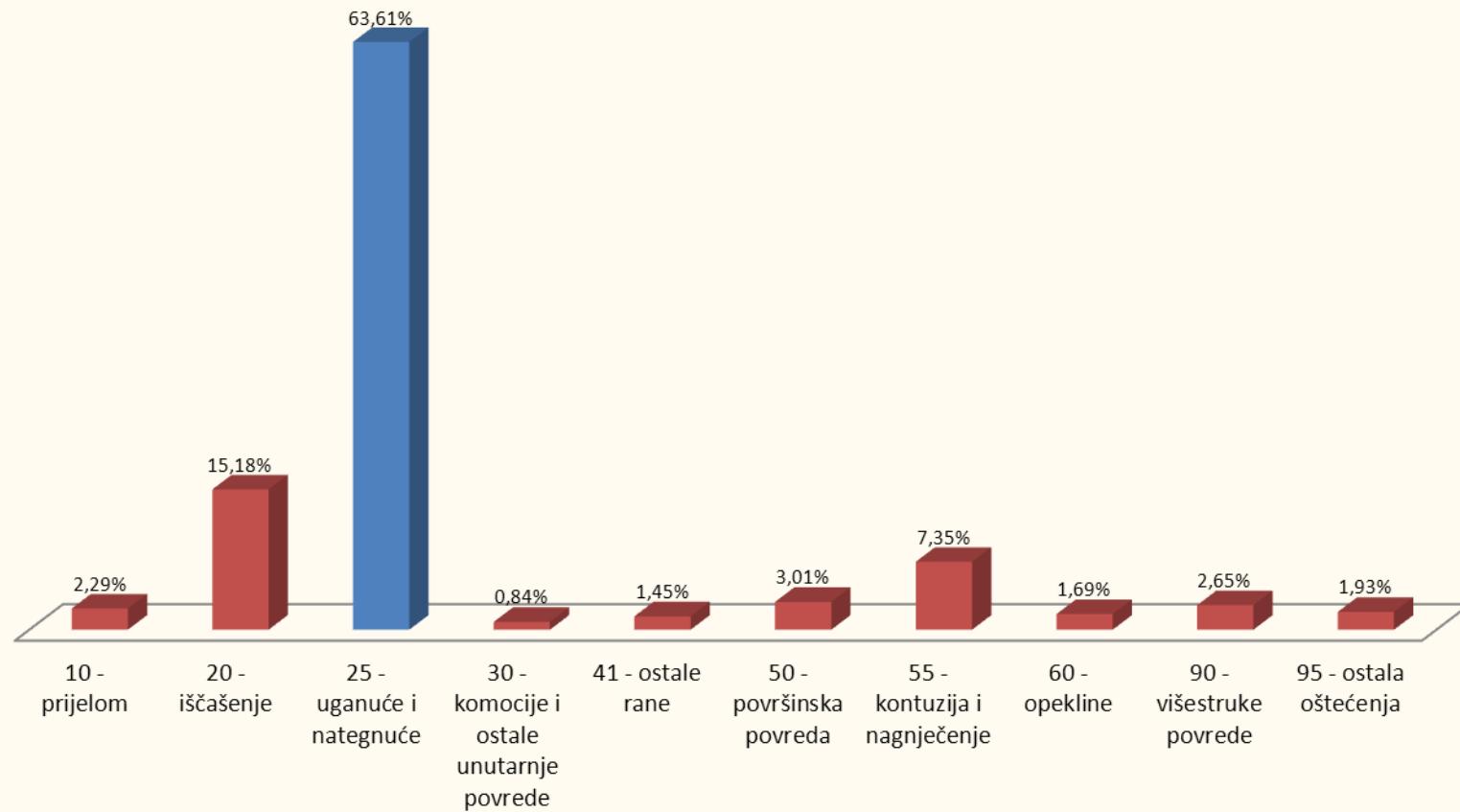
Udjeli ozlijedjenih dijelova tijela kod prijeloma

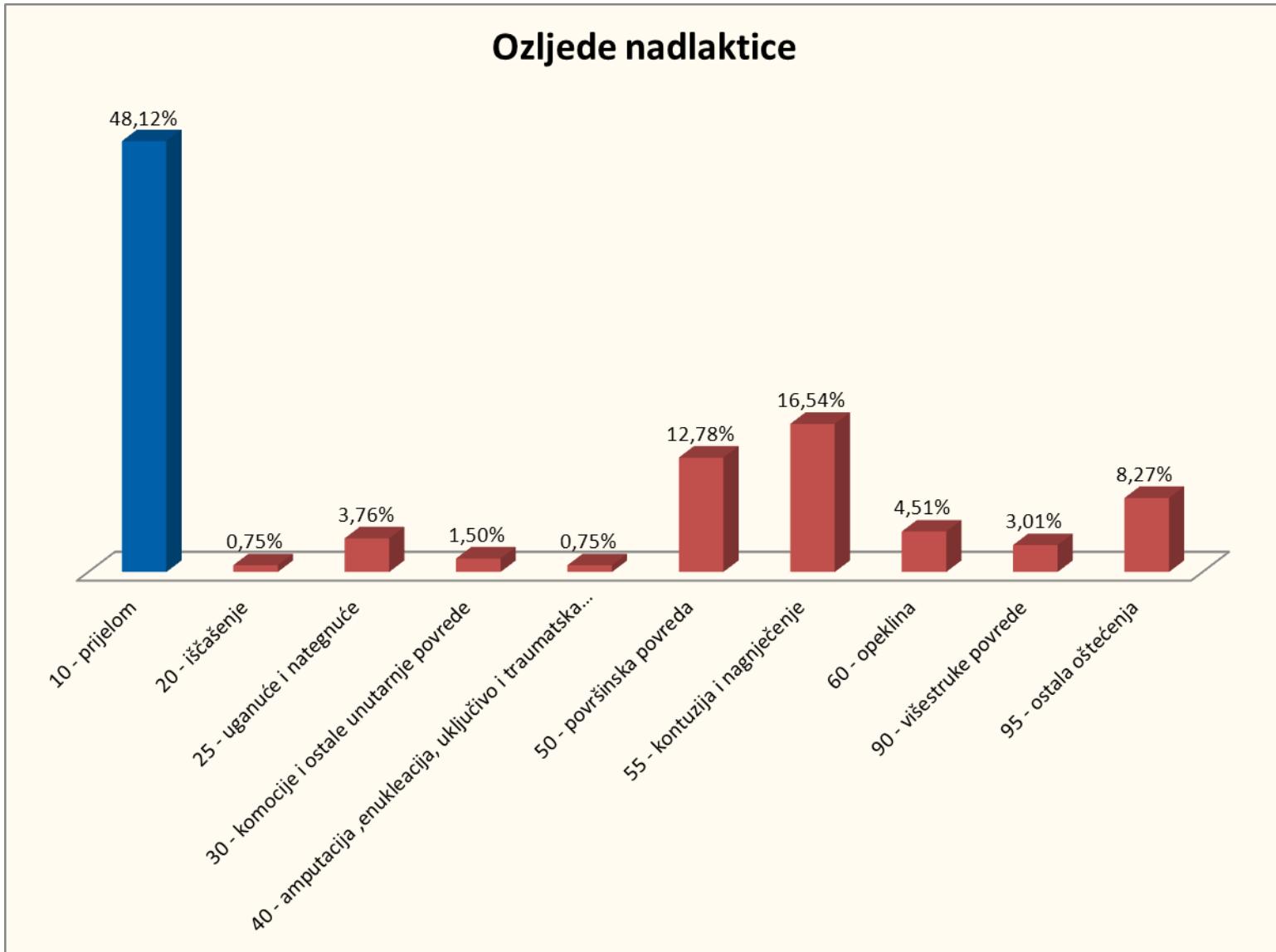

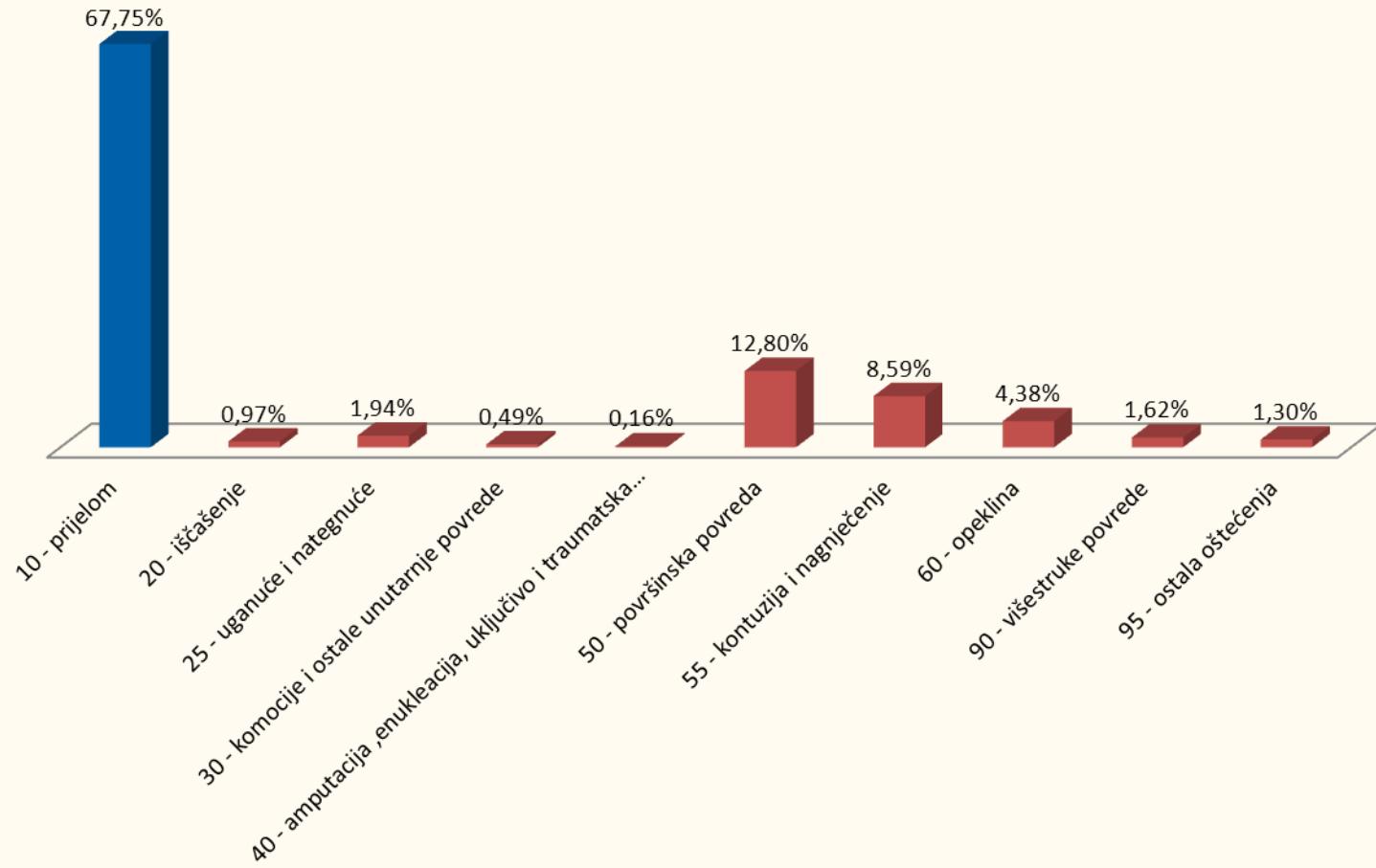

Ozljede vrata i vratne kralježnice

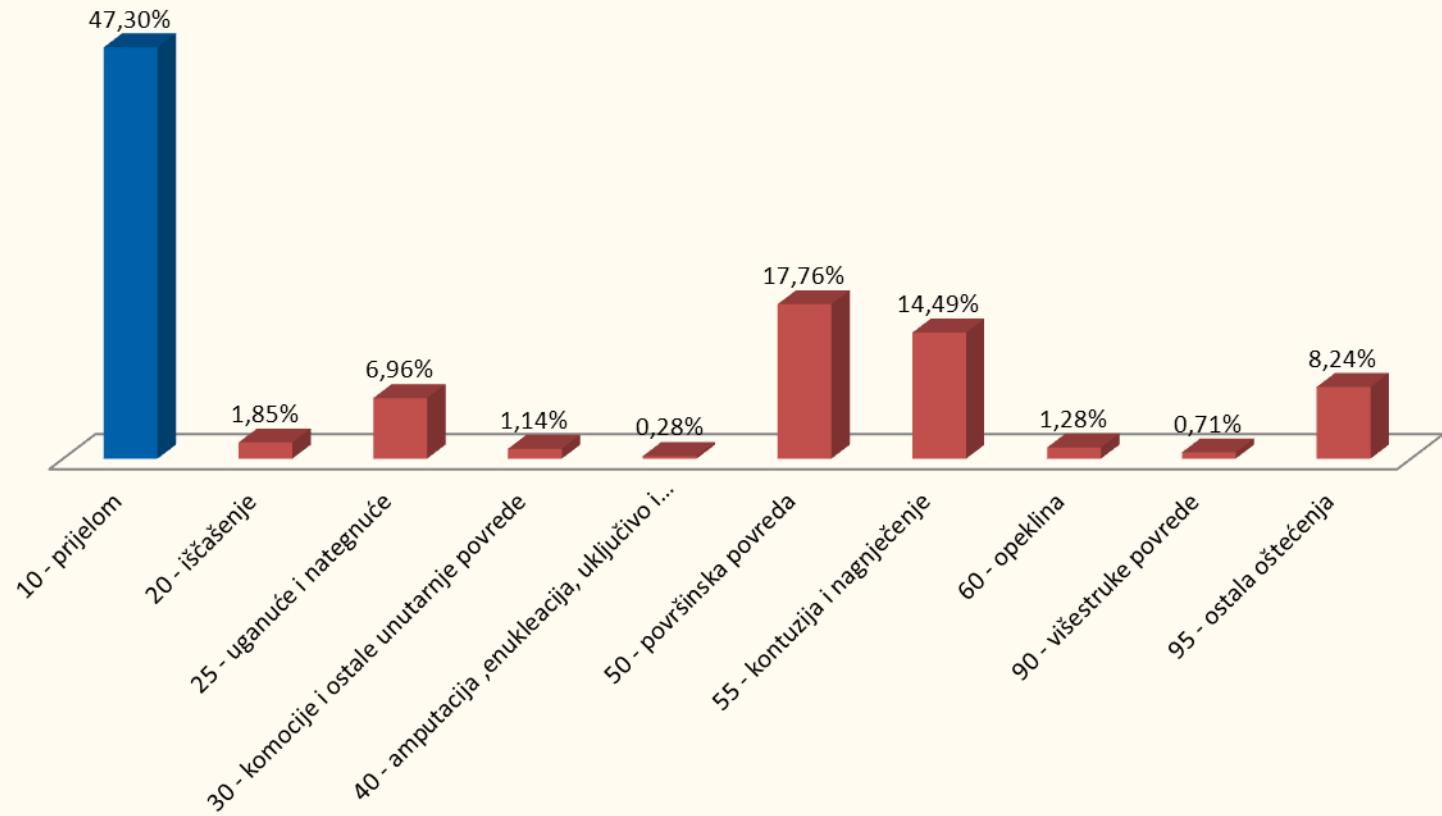

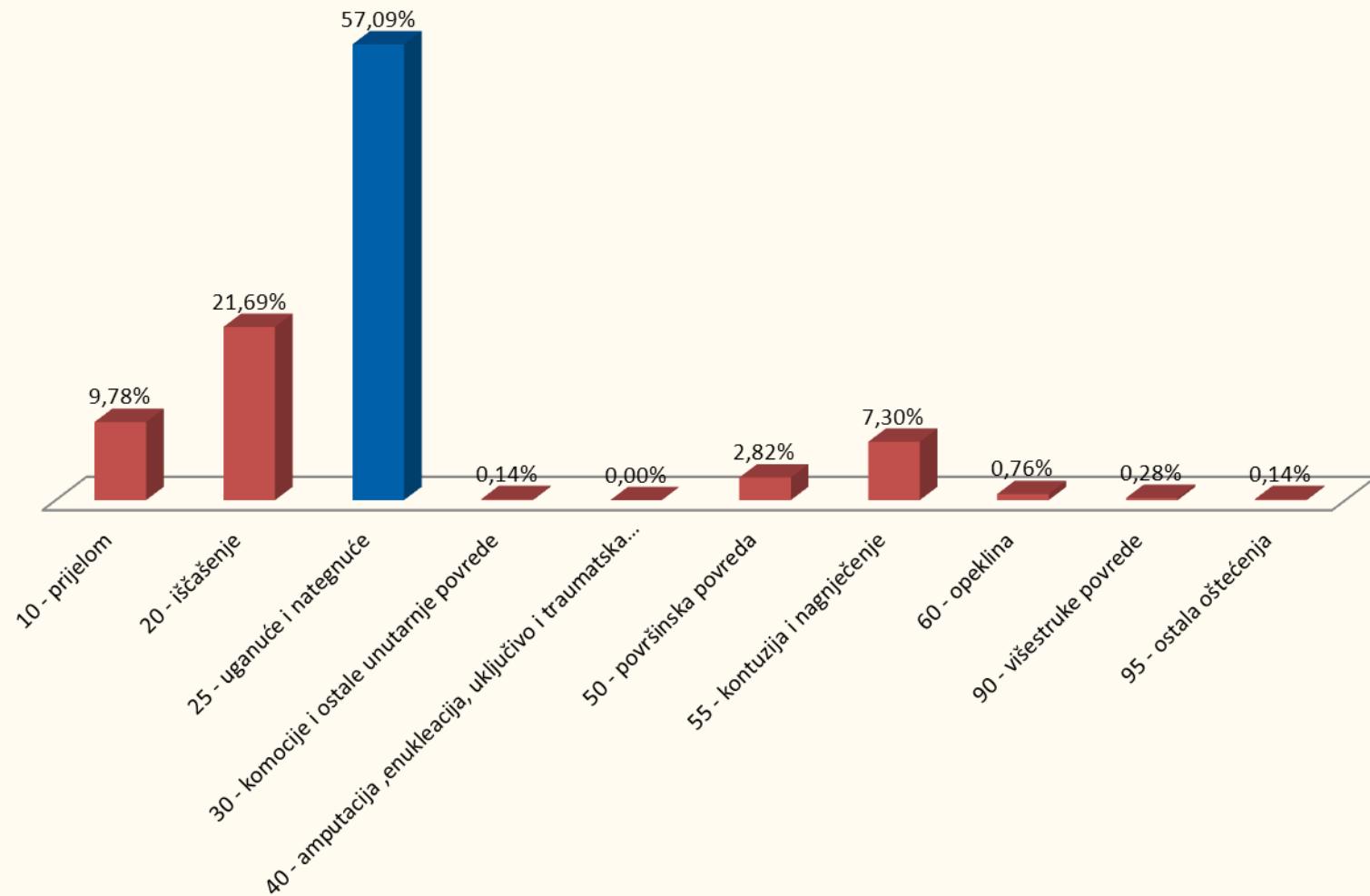
Ozljede podlaktice

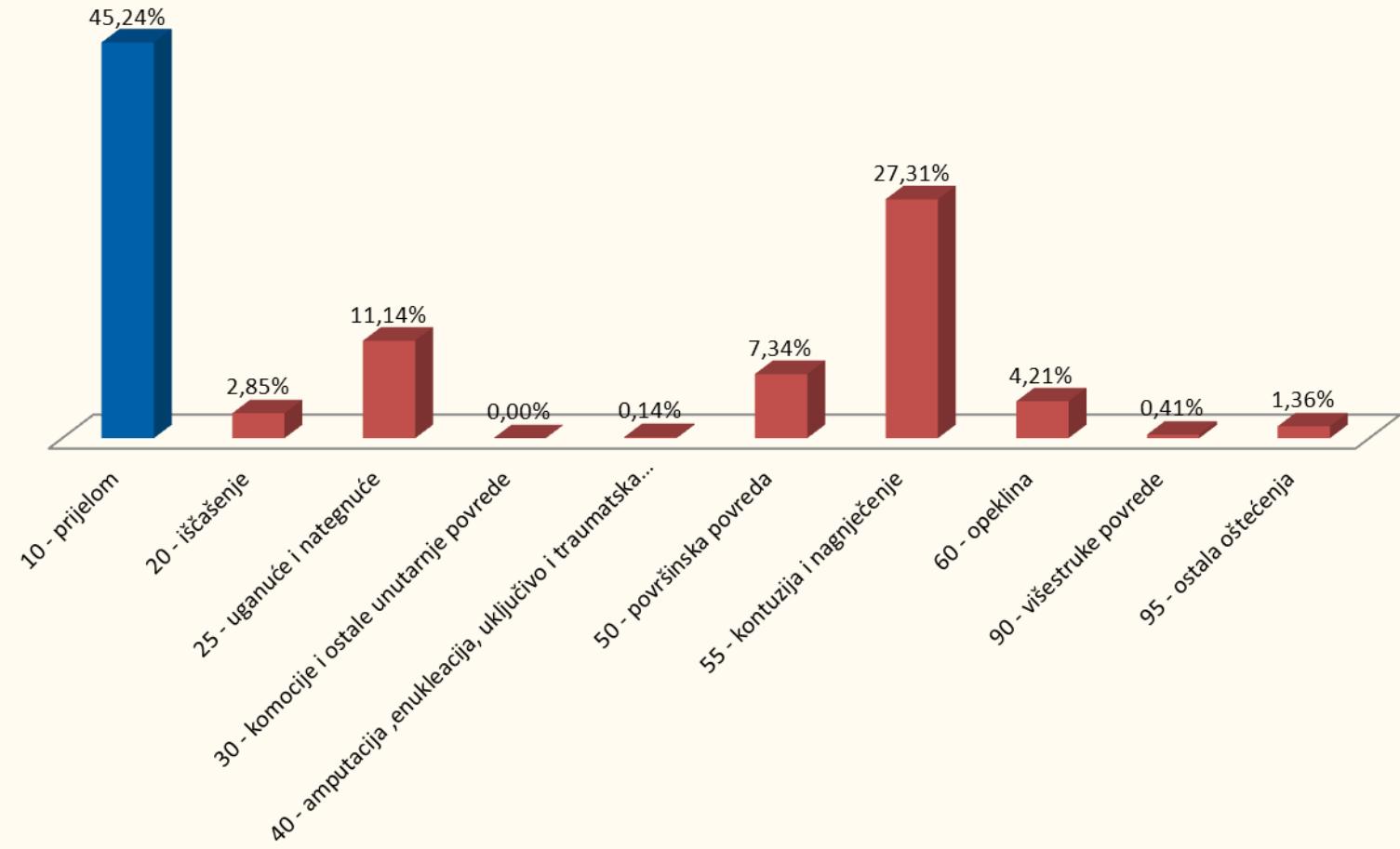
Ozljede potkoljenice

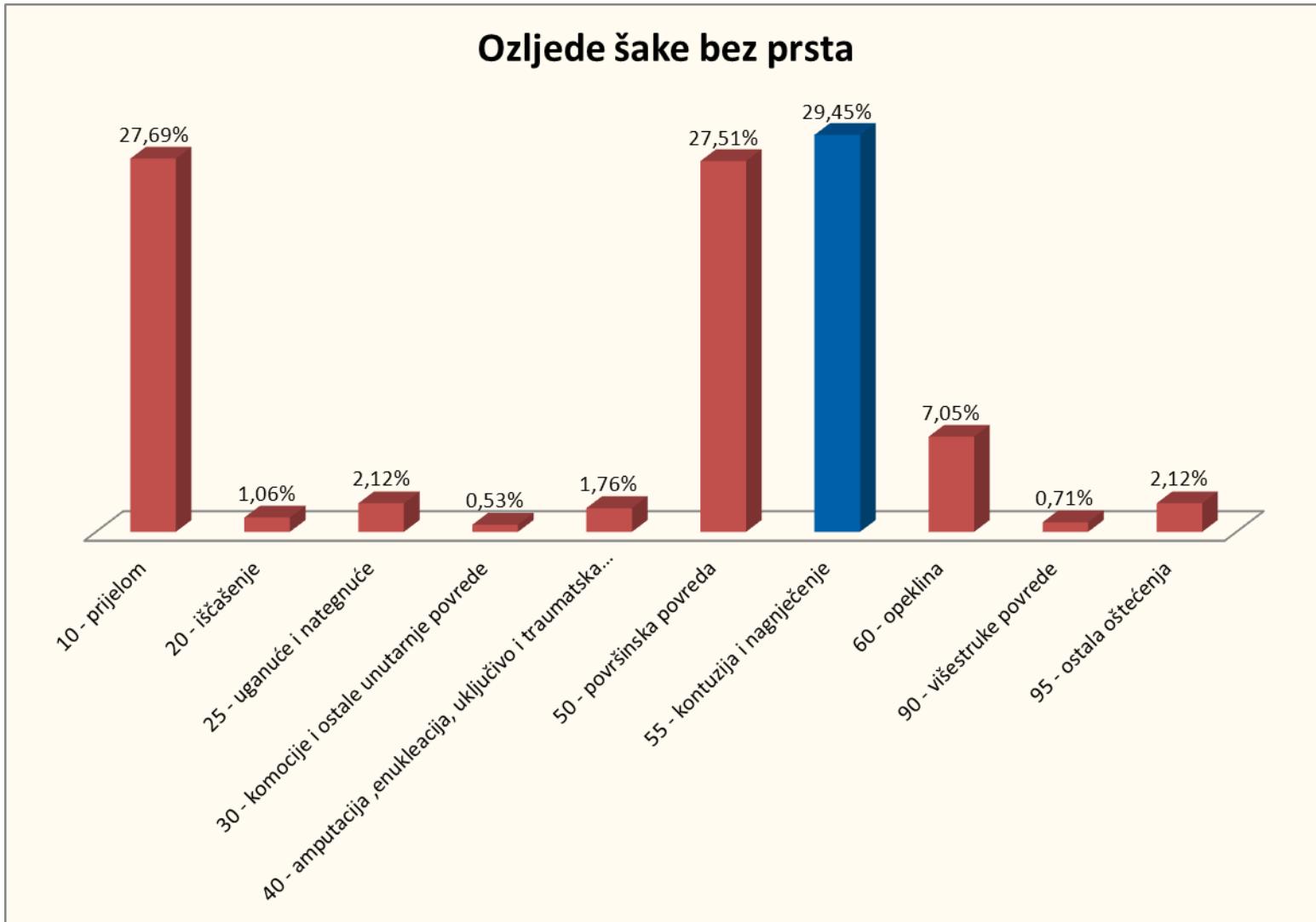

Ozljede skočnog zgoba

Ozljede stopala

ZAKLJUČCI

1. Prema preliminarnim podacima koji su do 30. prosinca 2010 godine pristigli u Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, najveći se broj ozljeda dogodio u prerađivačkoj djelatnosti, a slijede graditeljstvo, trgovina te zdravstvo i socijalna skrb.
2. Najčešće je uzrok ozljeda bio je pad (47,96%) i izloženost ili doticaj s mehaničkim silama u 34,36 % slučajeva.
3. Na radu je ozlijedeno 78% radnika, a na dolasku i odlasku s posla 22% radnika. Žene su se ozljeđivale u 13% slučajeva.
4. Najčešće su se ozljeđivali radnici SSS, a zatim NKV radnici.
5. Najčešće su ozlijedeni prsti ruke i to u 15,65% slučajeva svih ozljeda. Skočni zgrob ozlijeden je u 10,84% slučajeva.
6. Površinske su ozljede najčešće zabilježene kod ozljeda prstiju ruku i šake, te su amputirani prsti ruke, najčešće je natučeno i isčašeno bilo koljeno, prijelomi su najčešći u području ruke – podlaktica, te potkoljenica i stopalo.
7. Ozljeda u prometnim nezgodama bilo je 11,00%, a od toga 66,17% bilo je ozlijedenih u osobnim automobilima s dijagnozom uganuća i nategnuća vratnog dijela kralješnice.
8. Opekline su najčešće bile u području oka.

